

Puur water & natuur

Jaarverslag 2013

Inhoud

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders	3
Bericht van de Raad van Commissarissen	4
Over PWN	8
PWN in 2013	13
Corporate Governance	24
Risicomanagement	25
Financiële resultaten	29
Blik op de toekomst	32
Geconsolideerde kerncijfers	33
Jaarrekening 2013	34
Geconsolideerde balans	35
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	36
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	37
Toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening	38
Grondslagen voor waardering van activa en passiva	40
Grondslagen derivaten en hedge-accounting	44
Financiële instrumenten en risicobeheersing	44
Grondslagen voor bepaling van het resultaat	45
Grondslagen voor het kasstroomoverzicht	46
Toelichting op de geconsolideerde balans	47
Niet uit de balans blijkende verplichtingen	53
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	54
Vennootschappelijke balans	58
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening	59
Toelichting vennootschappelijk algemeen	59
Toelichting op de vennootschappelijke balans	60
Niet uit de balans blijkende verplichtingen	64
Bezoldiging en vergoedingen aan bestuurder en commissarissen	65
Overige gegevens	66
Bijlagen	68
Gegevens leden Ondernemingsraad	68
Personeelsbestand vennootschappelijk	69
Drinkwaterkwaliteit	71
Natuur en Recreatie	72
Global Reporting Initiative	74

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Hierbij bieden wij u de jaarrekening 2013 aan met het verslag over de gang van zaken van het gevoerde beleid. De controleverklaring van PwC en de in artikel 392 lid 1 Boek 2 Burgerlijk Wetboek bedoelde overige gegevens zijn in het verslag opgenomen.

In zijn vergadering van 7 mei 2014 heeft de Raad van Commissarissen kennis genomen van deze stukken en overeenkomstig het bepaalde in artikel 101, lid 2 Boek 2 Burgerlijk Wetboek de jaarrekening ondertekend.

Onder verwijzing naar artikel 2 van de overeenkomst houdende regelingen en bepalingen naar aanleiding van de verzelfstandiging van PWN en conform artikel 24 van de statuten rekening houdend met de uitkering van het dividend aan de aandeelhouders, is het positief resultaat toegevoegd aan de algemene reserve. In overeenstemming met de statutaire dividendbepaling in artikel 24c is € 753.000 aan uit te keren dividend ten laste van de algemene reserve gebracht.

Wij adviseren u de jaarrekening 2013 vast te stellen en aan de directie decharge te verlenen voor haar bestuur en aan de Raad van Commissarissen voor zijn toezicht.

Velserbroek, 7 mei 2014

De directie

Ir. M.G.M. den Blanken, directeur

Martien den Blanken

Bericht van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen (RvC) houdt toezicht op het beleid van de directie en de algemene gang van zaken bij PWN. Daarnaast staat de RvC de directie bij met advies. De zittingsduur van een RvC-lid bedraagt maximaal acht jaar, verdeeld over twee termijnen van maximaal vier jaar.

Met betrekking tot de samenstelling van de RvC, streeft de RvC naar een balans tussen kennis, ervaring en achtergrond van de individuele leden naast een ruime mate van affiniteit met de aard en cultuur van het bedrijf. Ten behoeve van die balans heeft de RvC zich competentie-eisen gesteld met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- Financiën, risicobeheersing, treasury en accountantscontrole
- Waterketen
- Ondernemerschap
- Netwerk in het openbaar bestuur
- Corporate governance
- ICT

Raad van Commissarissen PWN

In het verslagjaar bestond de RvC uit de volgende leden:

1. Drs. F.J. van Bruggen (president-commissaris)
2. Ir. P.A.E. van Erkelens
3. Mevrouw Ir. A. van Dam
4. Drs. G. Stoffelsen RA, tot 1 juli 2013
Drs. H.J. Machielsen, vanaf 1 juli 2013
5. Mevrouw Mr. S.J.M. Roelofs
6. Mevrouw C.M. de Lange

Gewijzigde samenstelling

Halverwege het jaar is de Raad van Commissarissen in samenstelling gewijzigd. Met ingang van 1 juli 2013 is de heer Stoffelsen na het aflopen van zijn maximale zittingstermijn niet meer herbenoemd. Er volgde een zorgvuldig opgezette selectieprocedure, die werd uitgevoerd door de Benoemings- en adviescommissie. Deze benoemingscommissie bestond uit de heer Van Bruggen en de heer Stoffelsen. Om de selectieprocedure zo transparant mogelijk te laten verlopen, heeft PWN het proces laten begeleiden door een extern werving- en selectiebureau, gericht op commissarissen en toezichthouders in de private en publieke sector. De selectie heeft in nauw overleg met de aandeelhouder plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot de benoeming van de heer H.J. Machielsen tot commissaris bij PWN per 1 juli 2013. De heer Machielsen heeft een financiële achtergrond en fungeert tevens als voorzitter van de auditcommissie.

Activiteiten in 2013

De RvC heeft in het verslagjaar vijf keer plenair vergaderd.

Nadat in 2012 het toezicht op PWN formeel zijn vorm had gekregen heeft iedere dochteronderneming in 2013 een presentatie aan de RvC gegeven. Deze presentaties gaven in ieder geval een beschrijving van de organisatie van de dochter, de activiteiten en de financiën. Met ieder van de dochterondernemingen heeft de RvC uitgebreid de te volgen strategie besproken. Mede op verzoek van de Aandeelhouder zijn in 2013 de financiële criteria vastgesteld waar PWN Technologies aan moet voldoen. De controle op PWN Technologies is aanvullend vastgelegd in een Risk and Control Letter. Naar aanleiding van een wijziging in het bestuur van PWN Technologies zijn de statuten en het bestuursreglement aangepast.

De RvC heeft uitgebreid gesproken over de positie die PWN inneemt in de Benchmark van de VEWIN. Op het terrein van waterkwaliteit, klant- en milieuprestaties scoort PWN bovengemiddeld. Mede op grond van de visie op het behouden van de hoge drinkwaterkwaliteit, scoort PWN op het gebied van financiën beneden gemiddeld. Op verzoek van de RvC zal PWN meer op kengetallen gaan sturen.

Op verzoek van de Aandeelhouder is er in 2013 gewisseld van accountantskantoor. De RvC is middels haar auditcommissie betrokken geweest bij de selectieprocedure. Het nieuwe accountantskantoor is PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. De auditcommissie is tevens betrokken geweest bij de werving van een nieuwe CFO voor PWN Technologies.

In 2013 zijn grote vorderingen gemaakt met de bouw van de voorzuiveringsfabriek in Andijk. De voortgang van dit project is meerdere malen in de RvC besproken.

Een grote investering betreft het project PWNNext, gebaseerd op het principe van tijd- en plaats onafhankelijk werken. De aanleiding voor het project was tweeledig. De tijdelijke huisvesting op de locatie Heemskerk moest in een permanente worden omgezet en het kantoor te Velsbroek was aan groot onderhoud toe. De verbouwing van het hoofdkantoor is in 2014 gestart en zal in 2015 worden afgerond. In 2013 heeft de RvC haar goedkeuring gegeven aan het totale PWNNext programma. Over de voortgang wordt regelmatig in de vergaderingen gerapporteerd.

Inzake het gebruik van financiële instrumenten heeft de RvC een door de directie voorgesteld protocol voor het omgaan met vreemde valutatransacties is in 2014 goedgekeurd. In dit protocol is vastgelegd met welk gebruik van vreemde valuta door de RvC moet worden ingestemd.

De RvC volgt met interesse het door PWN en het Goois Natuur Reservaat opgestarte onderzoek naar de mogelijkheden tot verregaande samenwerking op het gebied van natuurbeheer. In dit gebied wint PWN al grondwater en dat als drinkwater direct aan inwoners in 't Gooi wordt geleverd.

Een belangrijk onderwerp was het Beleidsplan 2014 en het daarop gebaseerde voorstel voor de drinkwatertarieven. Na uitvoerige discussie met de directie van PWN over de lange termijnstrategie van de onderneming heeft de RvC ingestemd met het voorstel. In de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) van eind november 2013 heeft de aandeelhouder conform het voorstel van directie en RvC de tarieven van 2014 vastgesteld. Dit betekent dat een inflatiecorrectie van 2% wordt toegepast over het gehele tarief en verwerkt in het vastrecht.

Twee maal heeft een vertegenwoordiging van de RvC een overlegvergadering van de directie met de Ondernemingsraad bijgewoond.

Jaarverslag

Hierbij leggen wij u het door de directie opgestelde jaarverslag van N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland voor, met daarin opgenomen de jaarrekening over 2013. De jaarrekening is door PwC na controle goedgekeurd.

De RvC heeft het verslag inclusief jaarrekening met de directie besproken in aanwezigheid van de accountant. Het jaarverslag inclusief jaarrekening heeft onze goedkeuring. Wij stellen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor om het jaarverslag en de jaarrekening in de vergadering van 25 juni 2014 vast te stellen.

Daarnaast verzoeken wij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de directie en de leden van de Raad van Commissarissen kwijting te verlenen voor het gevoerde beleid en voor het door de Raad van Commissarissen uitgeoefende toezicht.

Stuivende duinen

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfunctie(s)
De heer Drs. F.J. van Bruggen, president-commissaris (1959) Lid van de RvC sinds 2012 voor een periode van 4 jaar.	Lid van de Hoofddirectie ANWB	- Lid van het Ubbo Emmius Fonds - President Commissaris UVM/Unigarant/Reis & Rechtshulp - Lid RvC Hendrick de Keyser - Lid Raad van Advies Hoge Veluwe
De heer Drs. H.J. Machielsen (1960) Lid van de RvC sinds 2013, voor een periode van 4 jaar.	Voorzitter Bestuur Stichting Nedlloyd Pensioenfonds	- Lid Raad van Advies Bas Energie - Lid Raad van Advies Baas en Van Haastrecht
Mevrouw Mr. S.J.M. Roelofs (1957) Lid van de RvC sinds 2002, herbenoemd in 2010 voor 4 jaar.	Directeur ICT Office tot 1/9/2013 Voorzitter 3Din.nl per 1/12/2013	- Lid Algemeen bestuur AWWN - Lid Formule E Team elektrisch rijden - Lid algemeen bestuur VNO-NCW - Lid van Belangenvereniging commissarissen en toezichthouders Erasmus (VCTE) - Lid van de SER - Lid Raad van Advies ROC Midden-Nederland - Lid Raad van Toezicht Museum voor Communicatie
Mevrouw C.M. de Lange (1953) Lid van de RvC sinds 2010 voor een periode van 4 jaar.	DGA van Annapee B.V.	- Commissaris Hellinga Grafische Bedrijven - Lid bestuur Stichting Strategisch Ondernemerschap Noord Holland - Lid RvT Stichting Heifer - Lid EBC Stichting Innovatie Alliantie
Mevrouw Ir A. van Dam (1961) Lid van de RvC sinds 2012 voor een periode van 4 jaar.	Programmamanager Greenport Noord-Holland	- Voorzitter RvT Stichting MEE NWH - Voorzitter gewest NH PvdA - Voorzitter vereniging vrije scholen
De heer Ir. P.A.E. van Erkelens (1953) Lid van de RvC sinds 2012 voor een periode van 4 jaar.	Dijkgraaf Wetterskip Fryslân	- Lid College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden - Lid RvT Zorgpartners Friesland - lid RvC Rova Zwolle - lid RvT scholengemeenschap Magister Alvinus Sneek

Samenstelling commissies uit de Raad van Commissarissen

• Auditcommissie

Drs. G. Stoffelsen RA, voorzitter tot 1 juli 2013
Drs. H.J. Machielsen, voorzitter vanaf 1 juli 2013
Ir. A. van Dam

• Selectie- en benoemingscommissie

Drs. F.J. van Bruggen, voorzitter
Ad hoc benoeming

• Remuneratiecommissie

Deze commissie wordt ad hoc samengesteld.

Over PWN

Verslag van de directie

Organisatie

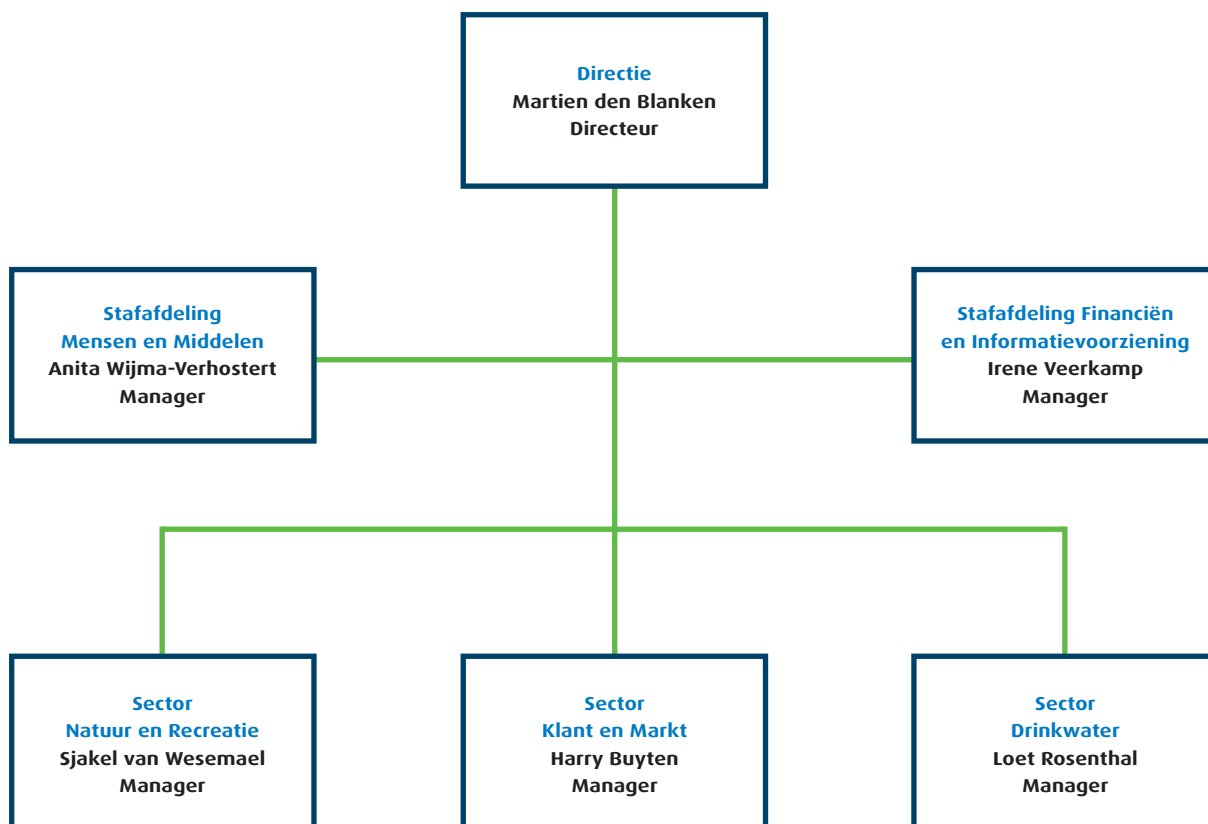
PWN is een drinkwaterbedrijf en tegelijkertijd beheerder van de Noord-Hollandse duinen. PWN produceert, transporteert en levert zuiver drinkwater voor Noord-Holland. Daarnaast beheert PWN bijna 7400 hectare natuurgebied. PWN is dus water én natuur.

• Structuur

De organisatiestructuur van PWN is gebaseerd op deze twee kerntaken. PWN onderscheidt de sector Drinkwater en de sector Natuur en Recreatie. Daarnaast is er de sector Klant en Markt, met onder meer het Klantencontactcentrum. Ondersteunend aan deze organisatie zijn de stafafdelingen Mensen en Middelen en Financiën en Informatievoorziening.

Daarnaast heeft PWN vier 100-procent dochterondernemingen: PWN Technologies B.V., PWN International Projects B.V. (betreft een lege B.V.), Aquanet B.V. en De Kennemer Duincampings B.V.

Tevens voert PWN samen met Waternet het dagelijks bestuur van N.V. Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland (WRK). De WRK is voor 50% in handen van de Provincie Noord-Holland en voor 50% in handen van de Gemeente Amsterdam.

• Juridische entiteit

PWN is een naamloze vennootschap. Alle aandelen van N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland zijn in bezit van de provincie Noord-Holland. Besluitvorming als aandeelhouder vindt plaats in het college van Gedeputeerde Staten.

De Raad van Commissarissen wordt gevormd door zes personen, allen op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Visie

PWN is toonaangevend in het leveren van zuiver water tegen lage maatschappelijke kosten. Dit is te danken aan de combinatie van de natuurlijke zuiveringskracht van de duinen en de innovatieve zuiveringstechnieken van PWN. Om deze belangrijke functie van de duinen te borgen zijn ze wettelijk beschermd gebied voor zowel natuurbeheer (Natura2000) als voor drinkwaterproductie. Het resultaat is een waardevol natuurgebied met een grote rijkdom aan flora en fauna, waar tegelijkertijd iedereen kan recreëren en genieten.

PWN investeert in activiteiten die zij, vanuit haar positie als drinkwater- en natuurbedrijf, voor de samenleving kan verrichten. Natuur behouden en beheren voor Noord-Holland past daarbij, maar ook educatie aan scholieren. Duurzaamheid staat hoog in het vaandel. De belangrijkste bijdrage van PWN aan een duurzame leefomgeving is het leveren van onberispelijk drinkwater uit de kraan. Daarnaast zet zij haar kennis en zuiveringstechnologie in voor ontwikkelingsprojecten en hulp in noodsituaties. Hiermee vervult PWN haar maatschappelijke rol.

Missie

PWN zorgt, nu en in de toekomst, voor de continue beschikbaarheid van zuiver drinkwater en waardevolle natuur voor de Noord-Hollandse samenleving. Als belangrijke maatschappelijke onderneming staat PWN in goede verbinding met haar klanten, partners, medewerkers en stakeholders.

• Maatschappelijk verantwoord ondernemen

PWN is een nutsbedrijf met een maatschappelijke functie. Dankzij de combinatie van water en natuur houdt PWN de maatschappelijke kosten laag en investeert PWN tegelijkertijd in duurzame ontwikkeling van de natuurgebieden. Andere initiatieven op dit gebied zijn: noodhulp en ontwikkelingshulp rond drinkwatervoorziening, de ambitie om vanaf 2015 klimaatneutraal te werken, de introductie van Cultuur Historische Effect Rapportages (CHER), en de succesvolle herintroductie van de in Nederland al eeuwen uitgestorven wisent. Tenslotte investeert PWN veel in opleidingen van haar medewerkers, zodat ze nog beter hun talenten kunnen benutten en zich kunnen ontwikkelen.

• De combinatie water en natuur

Voor PWN gaan drinkwaterproductie en natuurbeheer hand in hand. De aanwezige expertise op het gebied van natuurbehoud zorgt voor een duurzame benadering van drinkwaterwinning. Tegelijk zorgt de kennis en kunde vanuit de vooruitstrevende drinkwatertechnieken van PWN juist voor efficiënte en rendabele oplossingen voor het beheer van de duingebieden. Deze combinatie van water en natuur draagt bij aan lagere maatschappelijke kosten, meer duurzaamheid, continuïteit, zekerheid en veiligheid. Bovendien vergroot PWN de kwaliteit van recreatie in deze gebieden.

Strategie

De strategie van PWN is gebaseerd op zeven belangrijke thema's.

• 1. Drinkwaterkwaliteit en leveringszekerheid handhaven

De kwaliteit van het drinkwater is continu van een hoog niveau. Dat wil PWN ook in de toekomst zo houden. Dat is niet eenvoudig, omdat de bron voor 95% uit IJsselmeerwater bestaat, waarin de aanwezigheid van ongewenste stoffen zoals medicijnresten en pesticiden naar verwachting zal toenemen. PWN investeert in nieuwe zuiveringstechnologie om het kwaliteitsniveau ook in de toekomst te garanderen.

Naast drinkwaterkwaliteit vindt PWN ook leveringszekerheid van het grootste belang. PWN wil de kans op storingen in haar waterlevering minimaliseren. Daarom investeert PWN in adequaat beheer en onderhoud van haar installaties en het leidingnet. Voor planmatige vernieuwing van de bedrijfsmiddelen kijkt PWN al vooruit tot na 2020.

Bouw van de nieuwe voorzuivering van het drinkwaterproductiebedrijf in Andijk

• 2. Water en natuur horen bij elkaar

PWN levert drinkwater aan bedrijven en aan meer dan 1,7 miljoen inwoners in Noord-Holland. De totale vraag in ons voorzieningsgebied is momenteel ongeveer 105 miljoen m³ per jaar. Voor de productie hiervan gebruiken we vooral het IJsselmeer als zoetwaterbron. Voor de helft van de totale productie is het Noord-Hollands Duinreservaat onmisbaar. In dit gebied wordt het water, dat uit het IJsselmeer afkomstig is, geïnfiltreerd. Voordat dit gebeurt, wordt het water eerst in Heemskerk voorgezuiverd. Op deze manier worden microverontreinigingen (zoals resten bestrijdingsmiddelen, geneesmiddelen e.d.) afgebroken. Dit doen we om te voorkomen dat het duin met deze stoffen belast wordt. Als het water na deze voorzuivering geïnfiltreerd is, blijft het enkele weken tot maanden in de bodem om daarna weer opgepompt te worden, samen met een geringe hoeveelheid natuurlijk duinwater. De ondergrondse opslag maakt het water langs natuurlijke weg een betrouwbare bron voor de drinkwatervoorziening. Dit - uit de bodem opgepompte - water is namelijk vrij van onder andere bacteriën en is zeer eenvoudig te zuiveren tot drinkwater. Door de opslag en voorraad in het duinreservaat is het gebied zeer waardevol voor de drinkwatervoorziening. Daarnaast heeft het duinreservaat nog andere belangrijke gebruiksfuncties: natuur, recreatie en zeewering.

• 3. Vernieuwingskracht

PWN vindt voortdurende vernieuwing belangrijk in haar bedrijfscultuur. PWN loopt voorop met een lange historie van vernieuwingen, zowel in zuiveringstechnologie als in natuurbeheer. Toch is innoveren bij PWN geen doel op zich. Vernieuwen stelt PWN in staat om de lat voortdurend hoger te leggen en te streven naar continue verbetering. De vernieuwingen die PWN zoekt zijn gericht op het blijven bieden van de hoge kwaliteit in water, natuur en dienstverlening tegen lage maatschappelijke kosten. Daar blijft PWN de komende jaren organisatie breed in investeren. De financiële resultaten die PWN verwacht uit het op de markt brengen van haar technologische innovaties door PWN Technologies, zullen worden aangewend voor de versterking van de vernieuwingskracht van PWN.

• 4. PWN als merk steviger profileren

Steeds meer veranderingen in de maatschappij raken PWN. Dat vraagt van PWN om zich meer als een extern georiënteerd bedrijf op te stellen. PWN kiest voor een actieve communicatiestrategie, met meer aandacht voor de klant en het merk PWN, communicatie rond projecten en actief stakeholdermanagement.

• 5. MVO-activiteiten integreren en verankeren

De kernactiviteiten van PWN leveren op zichzelf al een belangrijke bijdrage aan de maatschappij. Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) zit bij PWN dan ook diep in de genen. Daarnaast werkt PWN op basis van ISO26000 planmatig aan haar MVO-ambities, met thema's als duurzame innovaties, openbare watertappunten, excellente drinkwatervoorziening en natuurbeheer en haar bijdrage aan de Millennium Doelen van de Verenigde Naties.

- **6. Modern werkgeverschap**

PWN wil een moderne, flexibele werkgever zijn met relevante producten en diensten. Kortom, een bedrijf waar mensen graag willen werken. Daar geeft PWN concrete invulling aan: met goede interne communicatie, flexibele arbeidsvoorwaarden, een moderne werkomgeving, opleidingsmogelijkheden en de kans om als medewerker van PWN een bijdrage aan de maatschappij te kunnen leveren.

- **7. Streven naar een efficiënte waterketen**

PWN ziet veel logica in samenwerking in de waterketen. Daarom spant PWN zich ook in voor meer samenwerkingsverbanden tussen drinkwaterbedrijven, gemeenten en waterschappen om meer efficiency en synergievoordeel te behalen. PWN volgt de ontwikkelingen in de waterketen, mede op basis van het Bestuursakkoord Water, op de voet. Ook hier speelt actief stakeholdermanagement een rol.

Medewerkers en cultuur

De medewerkers zijn erg betrokken bij hun werk en de maatschappelijke rol van PWN. Dit blijkt uit het feit dat PWN in de top 20 staat van beste werkgevers bij bedrijven onder 1000 werknemers. PWN'ers werken in een cultuur waarin steeds wordt gezocht naar een goede oplossing voor klanten. Daarnaast heerst er bij PWN ook een cultuur van maatschappelijk bewustzijn en een gerichtheid op vernieuwing. Meewerken aan maatschappelijk ondernemen wordt bij PWN gestimuleerd, net als een innovatieve instelling. Dat laatste kan in de breedste zin van het woord: van technologische vernieuwing tot nieuwe manieren van samenwerken en natuurbeheer.

Wat PWN'ers vooral bindt, zijn de kernwaarden: verbinden, vernieuwen en waarmaken. PWN is betrokken en open, gericht op samenwerken. De organisatieontwikkeling gericht op het nog meer in de praktijk brengen van de kernwaarden is in 2013 vol ingezet. Een programma dat hieraan bijdraagt, is PWNNext.

Als Naamloze Vennootschap heeft PWN een Centrale Ondernemingsraad en diverse OR-teams.

KERNCIJFERS 2013

KLANTEN

aantal aansluitingen

779.248

2012: 774.195

Tarief per m3 (kleingebruik)

€1,208

2012: € 1,217

PERSONEEL

medewerkers PWN en dochters (FTE)

2012: 608

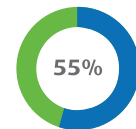
medewerkers alleen PWN (FTE)

2012: 532

gemiddelde leeftijd

46

is 10 jaar of langer in dienst bij PWN !

DRINKWATER

eigen productie drinkwater (x1.000 m3)

2012: 87.364

inkoop drinkwater (x1.000 m3)

2012: 16.924

afzet drinkwater in eigen voorzieningsgebied (x1.000 m3)

105.603

2012: 104.288

2012: 10.320 km

aantal minuten waterstoring

05.00

2012: 5 minuten

doelstelling kwaliteitsindex drinkwaterproductie

>90

NATUUR & RECREATIE

terrein in beheer

7.334 ha

2012: 7.334

opbrengst uit duinkart-automaten

€ 155.010

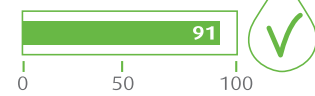
2012: € 137.644

opbrengst uit parkeer-automaten

€ 544.577

2012: € 586.832

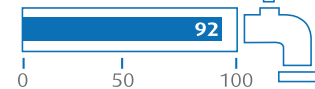
resultaat kwaliteitsindex drinkwaterproductie

doelstelling kwaliteitsindex drinkwaterdistributie

>85

resultaat kwaliteitsindex drinkwaterdistributie

kaartverkoop

2012: 47.505

2012: 68.844

2012: 3.539

2012: 3.185

PWN in 2013

N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland heeft in 2013 een omzet gerealiseerd van 183 miljoen euro (2012: 179 miljoen euro) met 626 fulltime medewerkers (incl. de 100% dochterondernemingen). De medewerkerstevredenheid is met een rapportcijfer van 7,7 onveranderd hoog. Dit geldt ook voor de klanttevredenheid met een rapportcijfer van 7,8, voor zowel consumenten als voor zakelijke klanten. In dit hoofdstuk wordt een schets gegeven van de belangrijkste gebeurtenissen in 2013. Het verslag start met een overzicht van de activiteiten rondom de strategische thema's. Vervolgens worden nog een aantal belangrijke gebeurtenissen in het verslagjaar vermeld. Tenslotte passeren de activiteiten van de drie actieve dochterondernemingen, PWN Technologies, Aquanet en De Kennemer Duincampings de revue. Tevens worden de activiteiten van de WRK toegelicht.

Het jaar 2013 was het tweede jaar van het nieuwe Ondernemingsplan. Dit plan omvat, zoals eerder aangegeven, zeven strategische thema's.

Op alle thema's heeft de organisatie in 2013 grotere of kleine stappen vooruit gezet. Sommige thema's bouwen voort op speerpunten uit het voorgaande jaar.

1. Drinkwaterkwaliteit en leveringszekerheid handhaven

PWN heeft in 2013 105,6 miljoen m³ drinkwater geleverd. Dit is 1,3 miljoen m³ meer dan in 2012. Deze toename is vooral veroorzaakt door de warme en droge zomer.

De kwaliteit en leveringszekerheid van ons drinkwater heeft de hoogste prioriteit. De vrijwel continue levering van drinkwater is voor haar klanten bijna een vanzelfsprekendheid. Ook dit jaar was het aantal minuten waterstoring erg laag. De tijd dat een klant onverwacht geen water uit de kraan kreeg of met een sterk verminderde druk werd geconfronteerd was gemiddeld 5 minuten.

In de zomer van 2013 brak één van de twee onderzeese waterleidingen (zinker) naar Texel. Door goede samenwerking met de gemeente Texel en diverse andere stakeholders, heeft PWN continu drinkwater kunnen leveren tijdens dit drukke toeristenseizoen. Uit onderzoek is gebleken dat klanten er geen last van hebben gehad. Begin november 2013 is de complexe reparatie van de onderzeese zinker afgerond.

Reparatie zinker naar Texel voltooid

De kwaliteit van het drinkwater is in 2013 op een hoog niveau gebleven. De doelstelling van de kwaliteitsindex van productie: >90 is ruimschoots gehaald (91,4). Dit geldt ook voor de kwaliteitsindex van distributie: >85. Er werd een index van 91,8 gerealiseerd.

PWN kent een uitgebreid investeringsprogramma in infrastructuur en zuiveringstechniek. Het afgelopen jaar is een nieuw pompstation in Hoorn opgeleverd, is een groot onderhoudsprogramma van de infiltratiegebieden in de duinen afgerond en is het filtergebouw in Wijk aan Zee gerenoveerd. Nu de afgelopen jaren de bovengrondse infrastructuur gemoderniseerd is, verleggen we de komende jaren onze focus naar het leidingnet onder de grond. Tegelijkertijd staan we op het punt om ook de drinkwaterkwaliteit een nieuwe impuls te geven, dankzij de nieuwe voorzuiveringsfabriek in Andijk. Deze wordt volgens planning in 2014 in gebruik genomen.

2. Water en natuur horen bij elkaar

Wij zien grote maatschappelijke voordelen in de combinatie van waterwinning en natuurbeheer. Voor PWN is dit van strategisch belang, want goed natuurbeheer beschermt de drinkwaterbron in de duinen. Beheer en winning in één hand brengt bovendien efficiëntie in afstemming en management. PWN legt verantwoording over haar beheer af aan de Provincie Noord-Holland. In 2013 hebben we na nauw overleg met tal van belangengroepen uit de omgeving nieuw beleid gemaakt, uitmondend in een beheernota voor de komende tien jaar, die in 2014 door Provinciale Staten zal worden vastgesteld. Tegelijkertijd vond er afstemming plaats met de vereisten in het kader van Natura 2000 (Europa) en in het bredere samenwerkingsverband van Nationaal Park Zuid-Kennemerland (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en PWN). Ook op het gebied van zeewering vindt er afstemming plaats. Een betrouwbare zeewering is noodzakelijk om zoet- en zoutwater gescheiden te houden. Daarbij zien wij goede mogelijkheden om de zeewering in de natuur te integreren. We zijn hierover in overleg met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Provincie Noord-Holland en Rijkswaterstaat.

De bekostiging van het natuurbeheer staat flink onder druk. Daarom kiest de sector Natuur en Recreatie voor een aanpak langs de beleidslijnen 'sober, slim en sterk'. Thema's zijn kostenverlaging, afslanking van de formatie, vergroten van alternatieve bijdragen en meer samenwerking met derden. Ons streven is daarbij om de natuur zo robuust en veerkrachtig te maken dat de kosten van beheer op langere termijn omlaag kunnen. In dat kader zijn ook verkennende gesprekken gestart met de Stichting Goois Natuur Reservaat om verdergaande samenwerking te onderzoeken.

Na jaren van voorbereiding zijn in de zeereep van Zuid-Kennemerland vijf windsleuven gegraven (project Noordwest Natuurkern). Het project werd begin 2013 afgerond. De wind krijgt hier nu vrij spel en kan zand laten stuiven en verplaatsen, zodat er verderop nieuwe duinvorming op gang komt. Voor de natuur betekent dit een versterking en voor bezoekers levert dit een spectaculaire natuurbeleving op, met een enorme afwisseling in het landschap. In dit project hebben we nauw samengewerkt met Natuurmonumenten en Hoogheemraadschap van Rijnland en is subsidie gekregen van de Europese Unie.

In 2013 is in Overveen het nieuwe bezoekerscentrum 'De Kennemerduinen' geopend. De bezoekersaantallen overstegen binnen korte tijd onze verwachtingen. In het oude bezoekerscentrum "De Zandwaaier" kwamen in 38.000 bezoekers in 2012, terwijl een jaar later het nieuwe centrum reeds 73.000 bezoekers ontving.

Ons bezoekerscentrum De Hoep in Castricum verwelkomde in 2013 bijna 110.000 bezoekers, 10.000 meer dan vorig jaar. Het vernieuwde tentoonstellingsonderdeel waarin drinkwaterzuivering wordt uitgelegd voor kinderen in combinatie met een online applicatie is een voorbeeld van innovatief educatiebeleid.

Bezoekerscentrum De Kennemerduinen

3. Vernieuwingskracht

Vernieuwing in zuiveringstechniek is sinds 2011 geheel ondergebracht bij dochteronderneming PWN Technologies. We hebben ook in 2013 gemerkt dat er wereldwijd veel interesse bestaat in onze innovaties. Inmiddels heeft onze dochter het afgelopen jaar meegedongen in tal van aanbestedingstrajecten. In enkele gevallen leidde dat tot nieuwe contracten.

Ook op het gebied van natuurbeheer excelleren we in zinvolle vernieuwing. De begrazing door wisenten blijkt zo succesvol dat moet worden nagedacht over uitbreiding van het begrazingsgebied. Ook de zo gewenste verstuiwing in de duinen begint op gang te komen, dankzij het eerder genoemde project Noordwest Natuurkern. We hebben geleerd dat je vernieuwing goed moet blijven uitleggen. Ook hier zijn communicatie en stakeholdermanagement van groot belang.

Bij de sector Klant en Markt is een aanvang gemaakt met het vergaand digitaliseren van onze klantcontacten met het doel onze hoge klanttevredenheid te behouden en het aantal poststukken drastisch te verminderen (project KM 3.0). Het doel is in 2016 80% van onze klantcommunicatie via een digitaal communicatiemiddel te laten plaatsvinden. Met deze vernieuwing wordt het "mijnPWN" deel (doorgeven van watermeterstand, verhuizen e.d.) van de website vernieuwd en wordt betalen gemakkelijker. Hiertoe is een goede database noodzakelijk. De implementatie zal in 2014 plaatsvinden.

Om vernieuwing breder in de organisatie te stimuleren is een concern brede innovatiemanager aangesteld. Het doel van het innovatiemanagement is om maximaal te profiteren van ontwikkelingen in onze omgeving en zo te blijven zorgen voor hoge waterkwaliteit en leveringszekerheid, excellente dienstverlening aan de klant, duurzaamheid en efficiëntie. Hiertoe willen we autonoom werkende en resultaatgerichte medewerkers stimuleren om verregaand samen te werken met collega's, klanten, gemeenten, provincie, leveranciers, waterschappen, andere drinkwaterbedrijven en netbeheerders en kennisinstituten. De innovatiefocus op zuiveringstechnologie wordt verruimd naar alle werkvelden binnen PWN om het innovatieve karakter niet vooral afhankelijk te laten zijn van PWN Technologies.

Jaarlijks bezoeken servicemedewerkers 6000 klanten thuis

PWN stuurt 6x per jaar een e-mailnieuwsbrief naar 55.000 consumenten

4. PWN als merk steviger profileren

PWN is stap voor stap op weg om haar imago om te buigen naar dat van een toegankelijk en kostenbewust bedrijf. Dit is een programma van jaren, waarbij eerst de basis goed moet zijn. Daarom hebben we in 2012 eerst naamgeving en huisstijl over de gehele breedte gemoderniseerd, waarna in 2013 vernieuwing van communicatie op middeleniveau van start ging. PWN heeft het publieke deel van de website volledig vernieuwd, we laten meer zien wat we doen via digitale nieuwsbrieven (bereik 80.000 klanten) en het jaarlijkse magazine PUUR en we leveren een actieve bijdrage aan festivals door waterpromotie in te zetten. Daarnaast heeft PWN in 2013 9 nieuwe openbare drinkwatertappunten geopend om het drinken van kraanwater te stimuleren; dit op drukke locaties op verschillende plekken in Noord Holland.

Communicatie speelt ook een belangrijke rol bij stakeholdermanagement. In 2013 hebben we daarmee goede resultaten geboekt. De succesvolle stakeholderbijeenkomst in Laren was daar een voorbeeld van.

5. MVO-activiteiten integreren en verankeren

PWN is een maatschappelijk betrokken onderneming met een maatschappelijk relevant product. Daarom verankeren we MVO in alle geledingen van de onderneming. Belangrijke actuele MVO-thema's binnen PWN zijn een CO₂ neutrale bedrijfsvoering in 2015, duurzame innovaties en een bijdrage leveren aan de Millennium Development Goals (de millenniumdoelstellingen van de Verenigde Naties) en aan het verminderen van plastic afval door het plaatsen van openbare watertappunten. De richtlijn NEN-ISO 26000 vormt binnen onze organisatie de kapstok voor alle MVO-activiteiten.

Onze ambitie om zelf duurzame energie op te wekken (20% van het totale energiegebruik in 2020) is niet meer realistisch. In 2013 kreeg PWN geen toestemming om in Andijk een klein windmolenpark aan te leggen, een cruciale voorwaarde. PWN wil nog steeds duurzame energie opwekken en onderzoekt de financieel haalbare mogelijkheden hiertoe.

De belangrijkste bijdrage, het leveren van zuiver drinkwater, is de kern van ons bestaan als bedrijf. Ons kraanwater is betrouwbaar, duurzaam, goedkoop en vooral heel lekker. PWN wil de samenleving ervan bewustmaken dat er niets boven kraanwater gaat. Onder andere met acties en voorlichtingscampagnes. Door het drinken van kraanwater besparen we op grondstofgebruik en CO₂-uitstoot. Nu worden in ons land dagelijks nog 500.000 plastic flesjes weggegooid.

Daarnaast beheren we ruim 7.300 ha duin- en natuurgebied in Noord-Holland voor de huidige en toekomstige generaties. Voor beide activiteiten zijn wij gecertificeerd volgens internationale normen. Het nieuwe bezoekerscentrum De Kennemerduinen in Overveen is vorig jaar duurzaam gebouwd. Er zijn zoveel mogelijk duurzame materialen gebruikt; bijvoorbeeld het riet op het dak is afkomstig van het eigen terrein. Met zonnepanelen- en collectoren wekt het bezoekerscentrum voor een groot deel zijn eigen stroom op. Vloerverwarming, automatische verlichting in het hele gebouw en een slim klimaatbeheersingssysteem zorgen voor een flinke energiebesparing.

Samenwerken met relevante stakeholders is essentieel. We steken veel energie in het opbouwen, verbeteren en beheren van onze relaties. We willen de belangen, behoeften en verwachtingen van stakeholders begrijpen en erkennen en zoeken naar evenwicht tussen die belangen en het belang van PWN. In al onze activiteiten komen we in aanraking met stakeholders, waardoor zij heel divers zijn. Zo omvat deze groep niet alleen de provincie Noord-Holland en de 50 gemeenten, maar ook organisaties als de waterschappen, de Vogelbescherming en Rijkswaterstaat en natuurlijk onze klanten en leveranciers.

Uiteraard kijken we kritisch naar de maatschappelijke impact van de bedrijven waarmee we zaken doen. Alle leveranciers worden getoetst op het toepassen van milieuaspecten, sociale aspecten, ethische principes en economische aspecten in het inkoopproces zodat dit uiteindelijk leidt tot een goede en gebalanceerde afweging bij de keuze voor de daadwerkelijke levering van een product, dienst of werk. In 2015 wil PWN koploper zijn op het gebied van duurzaam inkopen.

Op het gebied van duurzame innovaties neemt dochteronderneming PWN Technologies wereldwijd een bijzondere positie in. Via dochteronderneming Aquanet realiseren we onze bijdrage aan de millenniumdoelen, met name bij de drinkwatervoorziening in enkele Afrikaanse landen. Beide ondernemingen zijn erg succesvol op hun terrein. Meer hierover in het hoofdstuk Dochterondernemingen.

Aquanet - Drinkwatervoorziening Rwanda

Om de MVO-prestaties in beeld te brengen, heeft PWN aansluiting gezocht bij internationale afspraken over duurzaamheidsverslaggeving: de Global Reporting Initiative (GRI zie bijlage). Daarnaast is het complete overzicht van alle MVO-activiteiten in een document gevat, te vinden op www.pwn.nl/MVO.

6. Modern werkgeverschap

PWN staat sinds 2012 in de top twintig van beste werkgevers (van bedrijven met minder dan 1000 werknemers). Het jaarlijkse medewerkersonderzoek leverde een waardering op van een 7,7 voor tevredenheid. Een fractie lager dan een jaar eerder, hetgeen voornamelijk te wijten is aan de grote organisatieveranderingen die op stapel staan. We werken hard aan een doelmatiger bedrijfsvoering. Met het programma PWNNext willen we onze positie als moderne en aantrekkelijke werkgever versterken. In eerste instantie was het programma bedoeld om huisvestingsproblemen op te lossen. Inmiddels heeft dit geresulteerd in een veel breder programma dat zich richt op de invoering van plaats- en tijdonafhankelijk werken.

7. Streven naar een efficiënte waterketen

In 2013 hebben we de samenwerking met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier geïntensiveerd. Onder de naam Puur & Zuiver hebben de beide directies een gezamenlijke visie en missie ontwikkeld. Dit mondt nu uit in samenwerking op het gebied van waterkwaliteit, asset management, educatie en human resources. Ook worden de banden met de gemeenten aangehaald met als voornaamste doel om werkzaamheden aan de ondergrondse infrastructuur tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten uit te voeren. Uiteindelijk moet deze samenwerking leiden tot verlaging van de kosten in de waterketen, zoals in het Bestuursakkoord Water is afgesproken.

Relevante bedrijfsactiviteiten

Naast de speerpunten vanuit het Ondernemingsplan, zijn in 2013 nog de volgende relevante bedrijfsactiviteiten te vermelden:

• Organisatie

PWN wil een aantrekkelijke werkgever zijn. Daar hoort ook bij dat onze organisatie, met zijn systemen en processen, past bij de eisen van deze tijd. Daarom zetten we een PWN-breed programma op (PWNNext) dat een nieuwe ICT, een verbetering van de huisvesting (alle medewerkers in één kantoor) en een nieuwe cultuur behelst. We voeren stap voor stap plaats- en tijdonafhankelijk werken in. Voor de cultuurverandering organiseerden we een leiderschaps- en een medewerkersprogramma om de medewerkers voor te bereiden op een nieuwe stijl van samenwerken die van iedereen wordt verwacht.

De medewerkers zijn tevreden over het werken bij PWN. 55% van de medewerkers is 10 jaar of langer in dienst bij PWN. De gemiddelde leeftijd is dan ook 46 jaar. 60% van de medewerkers is man, 40% vrouw en het gemiddelde verzuimpercentage bij PWN is 3,93. Een ruime meerderheid (63%) werkt fulltime, dit zijn met name mannen. In de bijlage staan meer cijfers over het personeel.

• ICT

De afdeling Informatievoorziening is bezig met een inhaalslag. Dat is niet alleen nodig om PWNNext te ondersteunen. We denken ook dat onze systemen een stuk gebruiksvriendelijker kunnen en werken daar hard aan. Door de ICT opnieuw onder de loep te nemen, bereiken we bovendien een aanmerkelijke kostenverlaging. Ons streven is dat de kosten voor ICT in 2020 30% lager liggen dan in 2012. In 2013 hebben wij, vooruitlopend op het out of support raken van Windows XP per 1 april 2014, al onze software t.b.v. kantoorautomatisering vervangen door Windows 7 en Office 2010. Vooruitlopend op PWNNext zijn alle desktops vervangen door laptops zodat plaats- en tijdonafhankelijk werken mogelijk is gemaakt.

• Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad is in het verslagjaar zes keer bijeengekomen. Daarnaast hebben zes overleggen plaatsgevonden met de directie van PWN.

De OR heeft haar instemming, c.q. advies gegeven over o.a.: de aanpassing van diverse bedrijfsregelingen, de evaluatie van de ARBO dienst, het Beleidsplan 2014, het Jaarverslag 2012, de HRM cyclus, het opleidingsplan

voor PWNNext, het nieuwe verzuimbeleid bij de sector Klant en Markt, de duurzame inzetbaarheid van monteurs, de vergoeding woon-werkverkeer en een nieuw tijdregistratiesysteem om interne projecturen door te belasten bij ICT.

Daarnaast is een adviestraject ingezet voor het nieuwe Organisatie- en Formatieplan bij de sector Informatievoorziening alsmede het strategisch plan van de sector Klant en Markt en de daaruit voortvloeiende organisatiewijzigingen rondom het eerdergenoemde project KM 3.0.

Dochterondernemingen van PWN

PWN Technologies

PWN heeft alle innovaties in zuiveringstechnologie met SIX/CeraMac geconcentreerd in PWN Technologies. De krachtenbundeling is goed voor de vernieuwingskracht binnen ons concern en maakt het beter mogelijk om de internationale markt te betreden.

De bouw van de nieuwe voorzuivering van PWN in Andijk is in het verslagjaar grotendeels afgerond. Het testen en in bedrijf nemen zal in 2014 plaatsvinden.

In het buitenland deed PWN Technologies dit jaar zaken in het Verenigd Koninkrijk voor South West Water door een pilotfabriek te bouwen. In Singapore is het CeraMac-demotraject succesvol afgerond en is PWN Technologies nu in de race voor de bouw van de nieuwe fabriek. In Australië namen we deel aan een wetenschappelijke studie naar de werkzaamheid van ozon in combinatie met keramische membranen bij Melbourne Water. Naar aanleiding van de testresultaten heeft een groot aantal waterbedrijven belangstelling getoond in onze technologie. In Japan sloot PWN Technologies een strategische alliantie met METAWATER om gezamenlijk de internationale membranenmarkt te bedienen. In de Verenigde Staten is een voorlopig ontwerp ingediend voor de bouw van een zuiveringsinstallatie voor het waterbedrijf van San José.

Het resultaat van PWN Technologies B.V. komt over 2013 geconsolideerd uit op een verlies van € 753.000. Dit verlies wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere omzet als gevolg van het uitblijven van opdrachtverstrekkingen van derden in 2013 en een last van € 750.000 in verband met membraanschade aan meerdere membraanmodules. Voorzichtigheidshalve is met een eventuele verzekeringsuitkering nog geen rekening gehouden.

Bouw van de nieuwe voorzuivering van het drinkwaterproductiebedrijf in Andijk

Aquanet - Drinkwatervoorziening Rwanda

Aquanet

In 2000 hebben de lidstaten van de Verenigde Naties afgesproken om vóór 2015 belangrijke vooruitgang te boeken op het gebied van armoede, onderwijs, gezondheid en milieu. Er zijn acht concrete doelstellingen vastgelegd: de millenniumdoelen (MDG). Eén daarvan heeft betrekking op vergroting van de toegang tot betrouwbaar drinkwater. PWN levert haar bijdrage met name in Rwanda en Indonesië. De jaarlijkse netto financiële bijdrage aan de buitenlandactiviteiten bedraagt ongeveer 0,35% van de omzet. Dit percentage ligt lager dan de, vanuit de Drinkwaterwet, toegestane 1%. Hieruit wordt onder meer de inzet van eigen medewerkers bekostigd.

De verstrekte MDG lening aan Aquavirunga (Rwanda) wordt conform het aflossingsschema afgelost. Inzake de verstrekte MDG lening aan Pekanbaru en Waterfund Holland (Indonesië) zijn in 2013 geen nieuwe ontwikkelingen bekend. Ultimo 2013 staat er nog voor € 1,3 miljoen aan MDG leningen uit (Aquavirunga: € 0,3 miljoen, Pekanbaru: € 0,7 miljoen en Waterfund Holland: € 0,3 miljoen). Gezien de liquiditeitspositie van deze ondernemingen zijn de leningen geheel voorzien. De getroffen voorziening is in het verleden ten laste van het beschikbare MDG budget gebracht.

Via Aquanet zet PWN zich in voor noodhulp en ontwikkelingsprojecten. Dat doen we niet alleen vanuit onze maatschappelijke betrokkenheid, het levert ook nieuwe kennis op voor onze medewerkers en het vergroot het innovatief vermogen van onze organisatie. We merken ook dat deze activiteiten bijdragen aan een positieve uitstraling.

Inmiddels is Aquanet betrokken bij de drinkwatervoorziening van 2,5 miljoen mensen. In 2013 ondersteunden PWN-medewerkers Aquanet-projecten met in totaal 2 manjaar (0,4% van de personeelscapaciteit van PWN). Met het door PWN in 2013 beschikbaar gestelde budget van € 650.000 kon maar liefst € 1,6 miljoen aan additionele financiering worden aangetrokken. De genoemde manjaren en het beschikbare budget betreft de eerder genoemde 0,35% die PWN jaarlijks beschikbaar stelt. Aquanet heeft sinds kort zitting in de UN-stuurgroep van de mondiale alliantie voor WOP's (Water Operators' Partnerships), als vertegenwoordiger van de Nederlandse drinkwaterbedrijven.

Kennemer Duincampings

Sinds de verzelfstandiging enkele jaren geleden profileert Kennemer Duincampings zich als duurzame kwaliteitscampings in de natuur. De campings worden beloond met hoge waarderingen en een steeds beter financieel resultaat.

De Kennemer Duincampings hebben in 2013 een goed seizoen gedraaid. Mede dankzij de mooie zomer groeide de omzet met 7,7% naar € 8.163.000, een plus van € 300.000. Dit heeft geleid tot een netto resultaat van € 491.000 (in 2012: € 305.000).

Alle campings binnen KDC hebben een gouden Green Key, een internationaal milieukeurmerk voor de toerisme en recreatiebranche. De Green Key is een erkenning voor de vele maatregelen op het gebied van milieuzorg en MVO. Onze campings zijn bovendien hard op weg naar een CO²-neutrale bedrijfsvoering.

Alle campings van KDC worden druk bezocht

N.V. Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland (WRK)

De WRK is voor 50% in handen van de Provincie Noord-Holland en voor 50% in handen van de Gemeente Amsterdam. Het dagelijks bestuur is belegd bij Waternet en PWN. De directeuren van Waternet en PWN vormen de directie van de WRK. PWN en Waternet zijn samen met Tata en Crown Van Gelder de contractanten (klanten) van WRK. De vennootschap heeft geen eigen personeel in dienst.

Het zoetwater voor het duingebied bij Castricum, de Amsterdamse Waterleidingduinen en de industrie bij Velsen wordt via het WRK-leidingensysteem aangevoerd. De WRK werd in 1952 opgericht om water uit de Lek, en later ook uit het IJsselmeer, naar de duingebieden en de Velsense industrie te transporteren. Dit om uitdroging van de duinen als gevolg van de waterwinning tegen te gaan. Sinds 2003 heeft WRK het beheer over haar systemen overgedragen aan PWN en Waternet. De directie berust bij de algemeen directeuren van de beide bedrijven en richt zich op WRK-brede onderwerpen. Dit zijn bijvoorbeeld de dienstverleningsovereenkomsten met Waternet en PWN, de begroting, de jaarrekening en beleidszaken die voor het hele WRK-systeem van belang zijn.

Na 2018 zijn enkele belangrijke initiële WRK III investeringen afgeschreven en is er voor de contractanten van de WRK de mogelijkheid om contracten op te zeggen. In 2013 is de WRK in constructief overleg met de huidige contractanten (PWN, Waternet, Tata Steel en Crown van Gelder) getreden om tot afspraken over de levering van voorgezuiverd water na 2018 te komen. Hiervoor worden nieuwe contracten voorbereid. Het perspectief na 2018 is een uniform tarief dat voor PWN beduidend lager ligt dan het tarief van 2018, m.n. als gevolg van het vrijvallen van genoemde investeringen.

De financiële structuur van WRK is zodanig dat alle kosten via een verdeelsleutel jaarlijks aan de contractanten worden doorberekend. De vennootschap maakt derhalve in principe geen winst of verlies. Qua waterlevering is een afzet gerealiseerd van 144,4 mln. m³; in 2012 was dit 145,5 mln. m³.

Corporate Governance

Algemeen en structuur

N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland is een naamloze vennootschap waarop het verzwakt structuurregime van toepassing is.

De Raad van Commissarissen (RvC) wordt gevormd door 6 personen, allen op voordracht van de RvC benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Alle aandelen zijn in bezit van de provincie Noord-Holland; besluitvorming als aandeelhouder vindt plaats in het college van Gedeputeerde Staten. De RvC heeft drie commissies uit zijn midden ingesteld, een auditcommissie, een remuneratiecommissie en een selectie- en benoemingscommissie. Voor elk van die commissies heeft de RvC een reglement vastgesteld. Het eigen functioneren van de RvC en de relatie met directie, aandeelhouder en externe accountant is eveneens in een reglement vastgelegd. Daarnaast is er ook een reglement voor het functioneren van de directie. In principe worden alle uitgangspunten van de code Tabaksblat toegepast.

In verband met een aantal nieuwe bepalingen in de Drinkwaterwet zijn de statuten aangepast. De laatste statutenwijziging is in de algemene vergadering van aandeelhouders 7 juni 2012 door de aandeelhouder vastgesteld.

Er is een klokkenluidersregeling vastgesteld die per 1 januari 2011 in werking is getreden.

PWN is voor 100% aandeelhouder van PWN Technologies B.V., PWN International Projects B.V., Aquanet B.V. en De Kennemer Duincampings B.V. De gekozen constructie via statuten en directiereglement is zodanig dat N.V. PWN blijvend invloed kan uitoefenen op de activiteiten van haar dochters. Tevens voert PWN samen met Waternet het dagelijks bestuur van WRK.

• Bestuur

De huidige bestuurder heeft een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. De bepalingen van de WWB-cao zijn voor hem van overeenkomstige toepassing verklaard. De beloning van de directeur bevat geen variabele componenten; bepalingen over opties e.d. zijn niet van toepassing. Bij ontslag geldt voor de bestuurder de WWB-cao. Op de beloning van de bestuurder is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van toepassing.

PWN heeft een eenhoofdige mannelijke directie. Hierdoor is een evenwichtige verdeling man/vrouw niet van toepassing.

• Raad van Commissarissen

Alle commissarissen zijn onafhankelijk. Het aantal zittingsperioden is beperkt tot tweemaal vier jaar. Bij iedere mogelijke herbenoeming wordt grondig bekeken of de beoogde commissaris een toegevoegde waarde heeft voor de RvC en de vennootschap. De Drinkwaterwet sluit uit dat een commissaris aandelen PWN bezit. Bepalingen over one-tier bestuursstructuur zijn niet van toepassing. In de RvC is de verdeling man/vrouw evenwichtig.

• Aandeelhouders

Informatieverstrekking aan de enige aandeelhouder gebeurt periodiek. Tweemaal per jaar wordt een algemene vergadering van aandeelhouders gehouden. Daarnaast vindt minimaal vier keer per jaar overleg plaats tussen de bestuurder en de verantwoordelijke gedeputeerde die namens Gedeputeerde Staten de aandeelhoudersrol vervult. Bepalingen over institutionele beleggers zijn niet van toepassing, aangezien de aandelen krachtens de wet slechts in overheidshanden kunnen zijn.

Risicomanagement

Het stelsel van risicobeheersing maatregelen is bedoeld om effectiever om te gaan met onzekerheden, zodat bedreigingen worden ingeperkt en kansen optimaal worden benut. Hierdoor wordt een risicoprofiel verkregen dat aansluit op de doelstellingen van PWN. Het risicomanagementsysteem zorgt ervoor dat risico's van tevoren worden benoemd en van beheersmaatregelen worden voorzien. Absolute zekerheid dat zich geen verrassingen voordoen, kan echter nooit worden gegeven.

Risicoprofiel

Strategische risico's

- **Bescherming van drinkwaterbronnen**

De beschikbaarheid van voldoende water voor het produceren van drinkwater is gebaseerd op twee bronnen: het IJsselmeer en de Rijn. Het IJsselmeer is de belangrijkste bron voor het maken van drinkwater. De kwaliteit van het IJsselmeerwater verdient daarom veel aandacht. In VEWIN- en RIWA-verband, maar ook zelfstandig, praat PWN mee over de inrichting en beheer van dit gebied en het achterliggende stroomgebied van de rivier de Rijn. Daarnaast wordt water uit de Rijn en uit het IJsselmeer geïnfiltreerd in het duingebied bij Castricum. Door het beheer van dit gebied zelf uit te voeren, houden we controle over het gedeeld gebruik van dit gebied voor drinkwaterproductie, natuurvorming en recreatie. Tevens heeft het duingebied een functie als watervoorraad voor enkele maanden. Gestructureerd stakeholdermanagement draagt bij aan het behoud van IJsselmeer als zoetwatervoorraad, een van de ankers van de PWN-strategie.

- **Kwaliteit- en leveringszekerheid drinkwater**

Om de leveringszekerheid te waarborgen is een juiste inschatting van de vraag naar drinkwater op de middellange en lange termijn van groot belang. Het is belangrijk voor het tijdig en juist investeren in de leveringscapaciteit van onze installaties. Samen met enkele collega-waterbedrijven voert PWN op dit gebied regelmatig updates uit. Er is een strategisch plan voor het veiligstellen van de leveringszekerheid voor de komende jaren. Een van de uitvoeringsmaatregelen is de renovatie van pompstation Wim Mensink. Daarnaast realiseert PWN, met de bouw van een nieuwe voorzuivering, een robuust zuiveringsproces voor het productiebedrijf in Andijk.

- **Beheer assets drinkwater**

Door proactief onderhoud voorkomt PWN dat op de lange termijn het onderhoud aan drinkwaterassets zich gaat ophopen. Daarvoor is een systeem van assetmanagement ingericht, dat gebruikt wordt om investeringsplannen te ondersteunen en het onderhoud te sturen. Het assetmanagement proces zal, met behulp van de PAS55-norm, geborgd gaan worden.

- **Invloed op de omgeving**

De politieke ontwikkelingen ten aanzien van het milieu (van invloed op het natuurbeheer) en de toenemende drukte in de ondergrond (van belang voor het leidingnet) maken dat bekendheid bij en invloed op stakeholders van groot belang is. PWN ontwikkelt gestructureerd stakeholdermanagement.

- **ICT-systemen**

Beheersing van het risico op onbetrouwbare en niet beschikbare ICT-systemen ligt ten grondslag aan de versterking van de ICT-beheerorganisatie in het afgelopen jaar, waarbij niet alleen aan de techniek, maar ook aan informatiemanagement aandacht is geschonken. PWN trekt hiermee nadrukkelijk de regie over uitbesteed werk naar zich toe.

- **Relatie tussen water en natuur**

Als gevolg van de bezuinigingen op natuurbeheer ontstaat er druk van buiten PWN om nauwer samen te werken met andere natuurorganisaties. Dit mag echter niet leiden tot afsplitsing van onze natuurbeheertaak. De combinatie van drinkwatervoorziening en natuurbeheer heeft voor PWN een hoge prioriteit. Niet alleen vanwege de rol die natuurbeheer speelt in de drinkwatervoorziening (zie hierboven), maar ook door de maatschappelijke waarde die het aanbieden van recreatiemogelijkheden biedt. Samenwerking wordt geïntensiveerd om kostenvoordelen te behalen. Met name met de Stichting Goois Natuurreservaat worden de banden aangetrokken, omdat hier ook een drinkwaterbelang speelt.

Operationele risico's

- **Leveringszekerheid bij calamiteiten**

Als gevolg van een calamiteit bestaat de kans dat er niet voldoende betrouwbaar drinkwater geleverd kan worden. Daarvoor is er een "stand-by" crisisorganisatie ingericht die bij calamiteiten kan optreden om de levering van voldoende en betrouwbaar drinkwater zeker te stellen en overlast voor klanten zo veel mogelijk te beperken. Zij oefent regelmatig, samen met crisispartners, zoals gemeenten, regionale brandweer en veiligheidsregio's. Hiervoor is, met alle betrokkenen, een oefenplan opgesteld. Installaties zijn beveiligd volgens landelijk geldende regels van onze brancheorganisatie VEWIN en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid.

- **Leidingnetvervangning**

Om de kwaliteit van het leidingnet te borgen zijn op basis van diverse analyses prognoses gemaakt omtrent de ontwikkeling van de technische staat van het leidingnet. Op basis van deze prognoses is vervolgens een vervangingsprogramma opgesteld. In het meerjaren investeringsprogramma is voorzien dat jaarlijks het aantal te vervangen kilometers leiding zal worden opgevoerd tot een niveau dat past bij de verwachting. De kennis over de staat van het leidingnet zal de komende jaren worden verdiept, o.a. om de effecten van het vervangingsprogramma te monitoren.

Het vervangen van waterleidingen

Financiële risico's

• Vermarkten zuiveringstechnieken

PWN vermarkt in eigen beheer ontwikkelde zuiveringstechnieken. De daarmee gepaard gaande financiële risico's voor PWN worden beperkt doordat deze activiteiten in een aparte dochtermaatschappij zijn ondergebracht. Daarnaast is ook het toezicht op de dochters versterkt door de inrichting van een heldere governancestructuur.

• Financiële verslaggeving

Deze risico's betreffen voornamelijk subjectiviteit bij waarderingsvraagstukken zoals omzetbepaling, claims en stelselwijzigingen. Kennis binnen de organisatie en de onderwerping van de jaarrekening aan externe accountantscontrole mitigeert dit risico.

• Compliance

Wijzigingen in wet- en regelgeving bereiken ons via onze brancheorganisatie VEWIN. Binnen de organisatie is een werkgroep actief van specialisten die veranderingen in wet- en regelgeving melden, bespreken en communiceren. Op intranet is een opsomming van de voor PWN relevante wet- en regelgeving in een register vastgelegd. PWN ontwikkelt een formeel compliance proces en heeft daarvoor onder meer een compliance-officer aangesteld. In 2013 heeft PWN met de Belastingdienst een convenant Horizontaal toezicht afgesloten.

De Inspectie Leefomgeving & Transport (IL&T) heeft de wijze waarop PWN haar "compliance" (borging en naleving van wetgeving) invult, hoog gewaardeerd. Op basis van deze waardering heeft IL&T de intentie uitgesproken om met PWN tot een convenant te komen.

Risicomanagementsysteem

Verankering in de organisatie

Zowel de directie (op strategisch niveau), als de sectoren (op tactisch niveau) houden risicoraamwerken bij, waarin bedrijfsrisico's zijn benoemd, geanalyseerd en geprioriteerd. Acties uit beleidsplan en jaarplannen worden, om de prioriteit te bepalen, getoetst aan de risicoraamwerken.

Er is een werkend monitoringssysteem in de vorm van interne en externe audits.

Interne audit

Een vast team van auditors voert, vanuit het gecertificeerde kwaliteitsmanagementsysteem, volgens een auditprogramma integraal audits uit. Het auditprogramma is geaccordeerd door de auditcommissie van de Raad van Commissarissen en de directie van PWN. Alle bevindingen, niet alleen van de interne audits, maar ook van externe audits, worden vastgelegd in managementrapportages. Bewaking van de opvolging van acties naar aanleiding van bevindingen is hiermee geborgd. De Raad van Commissarissen krijgt tweemaal per jaar inzage in de bevindingen en de opvolging daarvan.

Financiële resultaten

Afzet en omzet

De bruto levering van drinkwater over 2013 bedroeg 105,6 miljoen m³ (2012: 104,3 miljoen m³). Dit is 1,3 miljoen m³ meer dan in 2012. Deze toename wordt vooral veroorzaakt door een warme en droge zomer.

In de jaarrekening 2012 werd als voorlopig verbruik over 2012 98,8 miljoen m³ opgenomen. De levering was 104,3 miljoen m³, wat een niet in rekening gebracht verbruik (NIRG) betekende van 5,5 miljoen m³ (5,3%). Het nu definitief over 2012 afgerekend verbruik is toegenomen naar 99,1 miljoen m³. Dit leidt tot een (bijgesteld) percentage NIRG van 5,0%. Als met dit laatste percentage rekening wordt gehouden in de gemiddelde NIRG berekening bij het bepalen van de voorlopige drinkwaterafzet voor 2013, komt deze uit op 99,9 miljoen m³. De bijbehorende drinkwateromzet komt daarmee op € 171 miljoen. De totale geconsolideerde wateropbrengsten bedragen € 180 miljoen.

Het totaal aantal administratieve aansluitingen bedroeg eind 2013 779.248 (eind 2012: 774.195). Het aantal zakelijke aansluitingen hiervan komt op 8.405 (eind 2012: 8.037). Zakelijk wordt hierbij gedefinieerd als alle aansluitingen met een vastrechtstarief anders dan standaard.

Het verloop van het aantal administratieve aansluitingen wordt hieronder weergegeven:

	2013	2012
Administratieve aansluitingen	779.248	774.195
Huishoudelijke en kleinzakelijke aansluitingen	770.843	766.158
Grootzakelijke aansluitingen	8.405	8.037

Financieel resultaat

Het nettoresultaat over 2013 bedraagt € 9,3 miljoen positief en ligt daarmee boven de begroting. Het positieve resultaat wordt direct gebruikt ter versterking van het eigen vermogen, dit om ook in de toekomst drinkwaterlevering en behoud van kwaliteit te garanderen.

Vanwege de omvang van de investeringen van PWN is externe financiering noodzakelijk. Voor het aantrekken hiervan is PWN aan regels gebonden door de Drinkwaterwet en het bijbehorende Drinkwaterbesluit. De wet bepaalt onder andere dat de kosten die PWN maakt voor zowel het eigen als het vreemd vermogen onder een vastgesteld kengetal (WACC) moeten blijven. Daartoe voert PWN een strak financieel beleid. Daarnaast is het van belang dat PWN tegen een zo gunstig mogelijke rente geld kunnen lenen om de investeringen mogelijk te maken. Daartoe streven we naar een afgewogen verhouding tussen het eigen- en vreemd vermogen van 30%, te bereiken in 2022. Het positieve resultaat over 2013 draagt bij aan het realiseren van deze doelstelling.

Het positieve resultaat is te danken aan de hogere drinkwateromzet en doorgevoerde kostenbesparingen. Daartegenover staan wel hogere incidentele posten. De hogere omzet wordt veroorzaakt door een toename van het aantal aansluitingen, de toegepaste inflatiecorrectie op het drinkwatertarief, een verfijndere berekeningsmethodiek en de mooie zomer. De toegenomen incidentele posten houden met name verband met de boekwinst op de verkoop van activa, het herstel van de gebroken onderzeese leiding naar Texel en de ongeplande reparatie van een ernstig beschadigd waterreservoir op productiebedrijf Jan Lagrand in Heemkerk.

Personeelskosten

De personeelskosten zijn licht toegenomen. Dit houdt vooral verband met de cao verhoging, de toename van het aantal fte binnen PWN en haar dochterondernemingen en de toename van de personeelsreserveringen.

Het aantal fte per ultimo 2013 bedraagt 626 (2012: 608). Deze toename houdt met name verband met de verdere groei van De Kennemer Duincampings (KDC) en de groei van PWN Technologies. KDC heeft personeel zelf in dienst genomen dat oorspronkelijk via een payroll constructie werd ingehuurd. Dat de salariskosten niet evenredig toenemen in relatie tot de toename van het aantal fte is mede het gevolg van het activeren van loonkosten onder investeringsprojecten. Bij PWN zelf (vennootschappelijk) is het aantal fte in 2013 met één medewerker toegenomen naar 533 fte.

Kasstroom en financieringsbehoefte

De kasstromen uit operationele en financieringsactiviteiten zijn € 66,6 miljoen positief. Die uit investeringsactiviteiten € 65,1 miljoen negatief. Per saldo resteert een positieve kasstroom over 2013 ter hoogte van € 1,5 miljoen.

De financieringsbehoefte bedroeg in 2013 € 115 miljoen en heeft voornamelijk betrekking op herfinanciering van bestaande leningen.

Financiële ratio's

Conform de afgesproken convenanten met de financiers van PWN stuurt PWN op een drietal ratio's, te weten: solvabiliteit, leverage ratio en interest coverage ratio (ICR).

• Solvabiliteit

PWN heeft zich tot doel gesteld, mede op advies van de financiers, om in 2022 op een geconsolideerde solvabiliteit uit te komen van 30%. De geconsolideerde solvabiliteit bedraagt per ultimo 2013 23,6% en zit hiermee boven de voor 2013 beoogde waarde.

• Leverage ratio

Naast de solvabiliteit stuurt PWN op de leverage ratio (netto schuldpositie ten opzichte van de operationele cashflow). Deze verhouding mag conform de huidige convenanten met enkele banken maximaal 7,5:1 zijn. Ultimo 2013 is deze ratio gedaald naar 7,0:1.

• Interest coverage ratio (ICR)

Het laatste covenant betreft de ICR. Deze ratio moet minimaal 1 bedragen. Aangezien het bedrijfsresultaat procentueel meer is toegenomen dan de rentelast is de ICR ultimo 2013 toegenomen van 1,5 naar 1,6.

Tarievenbeleid

PWN heeft als gevolg van de afschaffing van de grondwaterbelasting het variabele tarief voor 2013 verlaagd met € 0,01 per m³. Tegelijkertijd heeft PWN voor 2013 een inflatiecorrectie doorgevoerd in het jaarlijkse vastrechtstarief. Voor een gemiddeld gezin betekende dit voor 2013 een waterprijs van € 1,78 per m³.

Voor 2014 heeft PWN ook een inflatiecorrectie moeten doorvoeren in het vastrechtstarief. Hierdoor komt het vastrechtstarief uit op € 58,80. Voor een gemiddeld gezin betekent dit voor 2014 een gemiddelde waterprijs van € 1,82 per m³, hetgeen resulteert in een toename van de gemiddelde waternota van € 3,44 op jaarbasis. In 2014 wordt ook de Belasting op Leidingwater (BOL) verdubbeld. Voor een gemiddeld gezin betekent dit een verhoging van € 21 op jaarbasis.

Treasury

De treasuryfunctie bij PWN richt zich in belangrijke mate op de financiering en de beheersing van de renterisico's en -lasten. De contouren waarbinnen besluiten worden genomen op het gebied van treasury zijn vastgelegd in het treasurystatuut.

Binnen PWN wordt aan de treasury-activiteiten geen winstverantwoordelijkheid toegekend. De primaire taak van treasurymanagement is het beheren en beheersen van de financiële posities die voortvloeien uit de normale bedrijfsvoering en wel op een zodanige wijze dat:

- de daaraan verbonden risico's worden beheerst;
- de daarmee gepaard gaande kosten worden beperkt;
- de te realiseren opbrengsten worden verhoogd.

De treasurer is verantwoordelijk voor de uitvoering van het door de Raad van Commissarissen vastgestelde Treasurybeleid. De beschikbare middelen worden binnen de eigen organisatie aangewend.

Het aangaan van transacties en het afnemen van bancaire diensten geschiedt tegen marktconforme voorwaarden. Offertes worden bij meerdere partijen opgevraagd en overeengekomen tarieven worden objectief gebenchmarkt.

Transacties, zoals het kopen van rente-instrumenten, worden uitsluitend aangegaan met kredietwaardige partijen. De kredietwaardigheid van de tegenpartij moet door een onafhankelijke 'rating agency' zijn vastgesteld.

Financiële instrumenten

PWN hanteert rente- en valutamanagement ter beheersing van de rente- en valutaresultaten en bescherming van balansverhoudingen tegen de nadelige invloed van rente- en valutabewegingen. In een periode van 12 maanden mag het relatieve renterisico niet meer bedragen dan 20%. Deze eis is vastgelegd in het treasurystatuut.

PWN heeft in 2013 de volgende rente- en valuta-instrumenten toegepast:

- Payers swap
- Cross-currency swap
- Valutatermijncontracten

In de jaarrekening wordt op deze instrumenten een nadere toelichting gegeven.

Blik op de toekomst

Met de ingebruikname van de nieuwe voorzuivering van productiebedrijf Andijk bereiken we in 2014 een belangrijke mijlpaal. In de eerste plaats omdat dit zal leiden tot een nog betere kwaliteit en duurzamer productie van het drinkwater in het voorzieningsgebied van Andijk. Minstens even belangrijk is dat met de hier toegepaste nieuwe technologie, een combinatie van ionenwisseling en keramische membranen, een nieuwe standaard wordt neergezet voor de productie van drinkwater uit oppervlaktewater. Het is wereldwijd de eerste installatie waarin deze technologie op grote schaal wordt toegepast. Internationaal bestaat hiervoor grote belangstelling, omdat het een aantal problemen met bestaande zuiveringen kan oplossen. Voor ons dochterbedrijf PWN Technologies, dat is opgezet om deze in eigen beheer ontwikkelde innovatie in de markt te zetten, is deze gebeurtenis van groot belang voor het verwerven van vervolgoopdrachten. De komende jaren zal worden gewerkt aan nieuwe innovaties op het gebied van verwerking van de reststroom uit dit proces tot volledig herbruikbare producten.

De totstandkoming van de nieuwe voorzuivering Andijk markeert een overgang in het zwaartepunt van onze investeringen. De afgelopen jaren ging het vooral om investeringen in bovengrondse infrastructuur (zuiverings- en distributiebedrijven). De komende jaren zal het zwaartepunt verschuiven naar (vervangings-)investeringen in ons ondergrondse leidingnet. De jaarlijkse investeringsomvang wordt iets lager, van gemiddeld € 65 miljoen de afgelopen jaren naar gemiddeld € 55 miljoen de komende jaren.

Om dit investeringsniveau mogelijk te maken en hiervoor de benodigde financiering te kunnen verkrijgen, is verdere versterking van het eigen vermogen gewenst. Dit is noodzakelijk voor het blijvend in stand houden van het hoge kwaliteitsniveau van onze drinkwatervoorziening. PWN streeft naar een geconsolideerde solvabiliteit van 30% in 2022. Daartoe wordt jaarlijks een zodanig positief resultaat begroot, dat het in voldoende mate bijdraagt aan de versterking van het eigen vermogen. Het behaalde resultaat over 2013 van € 9,3 miljoen levert hieraan een goede bijdrage. Het doel voor 2014 is een resultaat van ruim € 8 miljoen te behalen, hetgeen zal leiden tot een solvabiliteit van ca. 24,4%. Om dit te kunnen bereiken zijn onder andere de drinkwatertarieven in 2014 verhoogd met een inflatiecorrectie van 2% op de gemiddelde drinkwaterfactuur.

De financieringsbehoefte in het komend jaar bedraagt € 58 miljoen en betreft voornamelijk herfinanciering van bestaande leningen.

Landelijk gezien is het gereedkomen van de Beleidsnota Drinkwater voor ons van belang. Deze nota is een vereiste op grond van de Drinkwaterwet en beschrijft de belangrijkste uitgangspunten van het overheidsbeleid op het gebied van de openbare drinkwatervoorziening. Hiermee is het tevens een leidraad voor de veiligstelling van de drinkwaterbelangen in aanpalende beleidsterreinen. Bij de totstandkoming van deze nota heeft de bedrijfstak via onze branche-organisatie, de VEWIN, een belangrijke inbreng gehad. Wij hebben er dan ook alle vertrouwen in dat op landelijk niveau de drinkwaterbelangen hiermee goed worden geborgd.

Ook voor onze natuurbeheertaak wordt 2014 een belangrijk jaar. Provinciale Staten zullen een nieuwe Beheernota vaststellen voor het Noord-Hollands Duinreservaat. Hierin worden de hoofdlijnen van het beheer voor de komende 10 jaar vastgelegd.

De dienstverlening aan onze klanten zal worden verbeterd door de uitvoering van het project KM 3.0. Een belangrijk onderdeel van dit project betreft een nog verder gaande digitalisering van onze klantcontacten. Hiermee kan de klant steeds gemakkelijker en sneller zijn zaken digitaal met PWN regelen. Overigens zal de realisatie van dit project de komende jaren leiden tot een reductie van ons personeelsbestand met ca. 30 fte. Wij streven ernaar om dit via natuurlijk verloop te laten plaats vinden, dat wil zeggen zonder gedwongen ontslagen.

Voor onze klanten, de consumenten van drinkwater, alle zakelijke klanten en de bezoekers van onze natuurgebieden, zijn dit positieve ontwikkelingen.

Alle bovengenoemde ontwikkelingen zorgen ervoor dat PWN het hoge kwaliteitsniveau van onze drinkwatervoorziening, onze dienstverlening en de hoge belevingswaarde van de natuur in onze duingebieden ook op lange termijn kunnen vasthouden.

Geconsolideerde kerncijfers

	2013	2012	2011
Klanten			
Aantal administratieve aansluitingen	779.248	774.195	769.862
Tarief per m ³ kleinverbruik	€ 1,208	€ 1,217	€ 1,236
Vastrecht per woning eigen watermeter	€ 55,36	€ 51,95	€ 47,83
Vastrecht per woning met centrale watermeting	€ 44,92	€ 41,83	€ 38,76
Personeel			
Aantal medewerkers in actieve dienst ultimo (FTE)	626	608	549
Niet-financieel			
Eigen productie drinkwater x 1000 m ³	88.674	87.364	87.913
Inkoop reinwater x 1000 m ³	16.929	16.924	16.985
Afzet drinkwater in eigen voorzieningsgebied x 1000 m ³	105.603	104.288	104.898
Lengte hoofdleidingnet drinkwater in km	10.241	10.320	10.285
Terreinen in beheer in ha	7.334	7.334	7.334
Financieel			
Netto-omzet (water) (x 1.000)	€ 180.296	€ 178.986	€ 176.182
Bedrijfsresultaat (x 1.000)	€ 29.547	€ 28.032	€ 29.603
Resultaat voor bijzondere baten en lasten (x 1.000)	€ 9.553	€ 8.966	€ 6.451
Winst voor rente, belastingen en afschrijvingen (x 1.000)	€ 78.086	€ 77.289	€ 73.338
Winstmarge (% van de bedrijfsopbrengsten) (x 1.000)	5,3%	5,0%	3,7%
Rente dekking	1,6	1,5	1,3
Kasstroom uit operationele activiteiten (x 1.000)	€ 43.712	€ 53.586	€ 76.203
Eigen vermogen (x 1.000)	€ 189.717	€ 181.156	€ 172.927
Werkzaam vermogen (x 1.000)	€ 685.116	€ 638.961	€ 592.120
Totaal rentedragende schulden (x 1.000)	€ 538.445	€ 547.812	€ 516.421
Investeringsuitgaven (x 1.000)	€ 70.700	€ 69.440	€ 72.461
Solvabiliteit	23,6%	22,5%	22,2%
Vewin Benchmark*			
Kosten per m ³ afgeleverd drinkwater	nmb	€ 1,69	€ 1,67
Kosten per aansluiting:			
Belastingen	nmb	€ -	€ 4
Vermogenskosten	nmb	€ 32	€ 32
Afschrijvingen	nmb	€ 55	€ 47
Operationele kosten	nmb	€ 128	€ 132
	nmb	€ 215	€ 215

* Benchmark gegevens 2013 zullen in juli extern worden gepubliceerd door de Vewin.

Puur water & natuur

Jaarrekening 2013

1 Geconsolideerde balans (na resultaatbestemming)

Activa

bedragen x € 1.000	Noot:	31-12-2013	31-12-2012
Vaste activa			
Materiële vaste activa	10.1	755.625	763.489
Financiële vaste activa	10.2	<u>2.943</u>	<u>4.791</u>
		758.568	768.280
Vlottende activa			
Vorraden	10.3	2.954	2.657
Debiteuren		20.372	17.605
Vorderingen en overlopende activa		7.292	4.094
Liquide middelen	10.4	<u>14.151</u>	<u>12.664</u>
		44.769	37.020
Totaal		<u>803.337</u>	<u>805.300</u>

Passiva

bedragen x € 1.000		31-12-2013	31-12-2012
Eigen vermogen			
Aandelenkapitaal	10.5	6.795	6.795
Algemene reserve		<u>182.922</u>	<u>174.361</u>
		189.717	181.156
Aandeel van derden		<u>298</u>	<u>81</u>
Totaal groepsvermogen		190.015	181.237
Voorzieningen	10.6	10.366	14.008
Langlopende schulden	10.7	484.735	443.716
Kortlopende schulden	10.8	118.221	166.339
Totaal		<u>803.337</u>	<u>805.300</u>

2 Geconsolideerde winst- en verliesrekening

bedragen x € 1.000	Noot:	2013	2012
Netto-omzet	12.1	180.296	178.986
Overige bedrijfsopbrengsten	12.2	20.927	20.594
Som der bedrijfsopbrengsten		201.223	199.580
Inkoop water	12.3	6.874	7.251
Kosten uitbesteed werk, materiaalkosten en andere externe kosten	12.4	77.560	77.836
Personeelskosten	12.5	38.703	37.204
Afschrijvingen	12.6	48.539	49.257
Som der bedrijfslasten		171.676	171.548
Bedrijfsresultaat		29.547	28.032
Financiële baten en -lasten	12.7	(19.056)	(19.168)
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		10.491	8.864
Vennootschapsbelasting		(148)	16
Resultaat uit deelnemingen		(790)	86
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		9.553	8.966
Resultaat aandeel derden		(239)	39
Netto resultaat		9.314	9.005

3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht

bedragen x € 1.000	Noot:	2013	2012
Bedrijfsresultaat	2	29.547	28.032
Afschrijvingen	12.6	48.539	49.257
Mutatie aandeel derden		(22)	97
Effect schattingswijziging consolidatiekring		(7.054)	0
Amortisatie financiële vaste activa	10.2	92	92
Mutatie voorzieningen	10.6	(3.642)	(2.350)
		37.913	47.096
Veranderingen in werkkapitaal			
Voorraden	10.3	(297)	(839)
Handelsvorderingen	10.3	(2.767)	3.168
Overige vorderingen		(3.336)	1.402
Handelscrediteuren	10.8	3.269	1.720
Overige kortlopende schulden		(2.742)	(11.937)
		(5.873)	(6.486)
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		61.587	68.642
Ontvangen interest		3.105	3.224
Betaalde interest		(20.830)	(18.419)
Betaalde belastingen		(148)	16
Kasstroom uit operationele activiteiten		43.714	53.463
Investeringen in financiële vaste activa	10.2	(962)	0
Desinvesteringen in financiële vaste activa	10.2	1.925	995
Investeringen in materiële vaste activa	10.1	(70.683)	(72.190)
Desinvesteringen in materiële vaste activa	10.1	1.517	2.150
Ontvangen bijdragen van derden	10.1	3.070	3.330
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		(65.133)	(65.715)
Ontvangsten uit langlopende schulden	10.7	115.000	145.000
Aflossingen langlopende schulden	10.7	(91.890)	(113.609)
Ontvangsten uit bankkrediet		0	0
Aflossingen bankkrediet		0	(6.046)
Betaald dividend		(116)	(833)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		22.994	24.512
Koers- en omrekeningsverschillen op geldmiddelen	12.7	(88)	123
Mutatie geldmiddelen		1.487	12.383
Stand geldmiddelen ultimo boekjaar		14.151	12.664
Stand geldmiddelen primo boekjaar		12.664	281
		1.487	12.383

4 Toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening

4.1 Algemeen

N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN), gevestigd op de Rijksweg 501 te Velsbroek, is een drinkwaterbedrijf en beheerder van de Noord-Hollandse duinen. PWN produceert, transporteert en levert zuiver drinkwater voor Noord-Holland. Daarnaast beheert PWN bijna 7.400 hectare natuurgebied. Tevens vermarkt PWN haar kennis en innovatiekracht met betrekking tot waterzuiveringstechnieken.

4.2 Grondslagen voor consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens van PWN opgenomen, samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin PWN direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Wanneer er sprake is van een belang in een joint venture, dan wordt het desbetreffende belang proportioneel geconsolideerd tenzij het economisch belang het juridisch belang overstijgt. In het laatste geval wordt een aandeel derden opgenomen. Van een joint venture is sprake indien als gevolg van een overeenkomst tot samenwerking de zeggenschap door de deelnemers gezamenlijk wordt uitgeoefend.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering.

Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de geconsolideerde jaarrekening.

Aangezien de winst-en-verliesrekening van PWN in de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt, is (in de enkelvoudige jaarrekening) volstaan met weergave van een beknopte winst-en-verliesrekening in overeenstemming met art. 2:402 BW.

De in de consolidatie begrepen vennootschappen zijn:

- PWN Technologies B.V., te Velsbroek (100%)
 - PWN PTE Ltd., te Singapore (100%)
 - Ceramac Services Singapore PTE Ltd., te Singapore (100%), vanaf april 2013
 - PWN Technologies Personnel B.V., te Velsbroek (100%)
 - Ceramac Services B.V., te Almelo (51%)
- PWN International Projects B.V., te Velsbroek (100%)
- Aquanet B.V., te Velsbroek (100%)
- De Kennemer Duincampings B.V., te Velsbroek (100%)
- N.V. Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland (WRK), te Nieuwegein

Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland (WRK) is een 50%-deelneming van de provincie Noord-Holland en daarmee een zustermaatschappij van PWN. Ondanks dat PWN geen direct belang in WRK heeft, is deze onderneming opgenomen in de consolidatie.

De deelneming Aquavirunga Limited (51%) wordt op grond van artikel 2:407 lid 1 BW niet meegeconsolideerd.

Voor het deel van het eigen vermogen van Ceramac Services B.V. dat niet aan PWN behoort, is in de balans een aandeel derden opgenomen. In 2012 is voor het deel van het eigen vermogen van WRK dat niet aan PWN behoort een aandeel derden in de balans opgenomen. Vanaf 2013 is WRK op basis van zeggenschap proportioneel geconsolideerd.

4.3 Verbonden partijen

PWN kent meerdere verbonden partijen. Het begrip ‘verbonden partij’ wordt gedefinieerd als een partij met beleidsbepalende invloed dan wel invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid van de onderneming. Transacties zijn onder normale marktvoorwaarden aangegaan.

In dit kader is er in het verslagjaar sprake geweest van transacties met:

- **Provincie Noord-Holland**

Buiten de jaarlijkse dividenduitkering zijn er in het verslagjaar geen transacties met de Provincie Noord-Holland geweest.

- **Directie en commissarissen**

Buiten de jaarlijkse beloning zijn er in het verslagjaar geen transacties met directie en commissarissen geweest.

4.4 Acquisities en desinvesteringen van groepsmaatschappijen

Vanaf de overnamedatum worden de resultaten en de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen vennootschap opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De overnamedatum is het moment dat overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend op de betreffende vennootschap.

De verkrijgingsprijs bestaat uit het geldbedrag of het equivalent hiervan dat is overeengekomen voor de verkrijging van de overgenomen onderneming vermeerderd met eventuele direct toerekenbare kosten. Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva wordt het meerdere als goodwill geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Indien de verkrijgingsprijs lager is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva, dan wordt het verschil (negatieve goodwill) als overlopende passiefpost opgenomen.

De maatschappijen die in de consolidatie betrokken zijn, blijven in de consolidatie opgenomen tot het moment dat zij worden verkocht; deconsolidatie vindt plaats op het moment dat de beslissende zeggenschap wordt overgedragen.

4.5 Schattingswijzigingen

Met ingang van 1 januari 2013 worden de afschrijvingen op alle materiële vaste activa lineair bepaald. In voorgaande jaren werden de afschrijvingen van een deel van de installaties berekend op basis van de annuïtaire methode.

De overgang naar een lineair afschrijvingssysteem wordt door de directie als passend ervaren bij de huidige marktomstandigheden en inzichten.

Deze schattingswijziging wordt prospectief verwerkt. De schattingswijziging heeft in 2013 tot een € 1,9 miljoen hogere afschrijvingslast geleid en zal in 2014 tot een € 1,3 miljoen hogere afschrijvingslast leiden. Het omslagpunt, periode waarin lineair berekende afschrijving lager is dan annuïtaire berekende afschrijving, ligt in 2016. De schattingswijziging heeft geen effect op de liquiditeitspositie van de onderneming.

In voorgaande jaren was WRK geheel opgenomen in de consolidatie van PWN. Met ingang van 1 januari 2013 is WRK op basis van zeggenschap proportioneel geconsolideerd. Deze wijze van consolideren geeft een betere weergave van de werkelijke situatie. De schattingswijziging heeft geen resultaat-effect. Materiële effecten als gevolg van de schattingswijziging worden met name in de toelichting en van de materiële vaste activa en langlopende schulden nader toegelicht.

4.6 Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van PWN zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

5 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

5.1 Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De vennootschappelijke winst- en verliesrekening is opgesteld met inachtneming van artikel 402 titel 9 BW2.

Activa en verplichtingen worden, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. De eerste waardering van financiële vaste activa en schulden vindt plaats tegen reële waarde.

In de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

5.2. Vreemde valuta

• 5.2.1 Functionele valuta

De posten in de jaarrekening van de groepsmaatschappijen worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de groepsmaatschappij haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in euro's; dit betreft zowel de functionele als de presentatievaluta van PWN.

• 5.2.2 Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst-en-verliesrekening, tenzij hedge-accounting wordt toegepast.

Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum.

Niet-monetaire activa die volgens de actuele waarde worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op het moment waarop de actuele waarde werd bepaald.

5.2.3 Groepsmaatschappijen

De activa en passiva van in de consolidatie opgenomen deelnemingen met een functionele valuta anders dan de presentatievaluta, worden omgerekend tegen de koers per balansdatum; de baten en lasten tegen de gemiddelde koersen gedurende het boekjaar. Goodwill en de aanpassingen naar reële waarde van identificeerbare activa en passiva worden gezien als een onderdeel van deze deelnemingen en worden per balansdatum eveneens omgerekend tegen de koers op balansdatum. De hieruit resulterende omrekeningsverschillen worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht in de wettelijke reserve omrekeningsverschillen.

5.3 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs verminderd met de lineaire afschrijvingen en eventuele subsidies. De van derden ontvangen bijdragen in aanleg leidingen worden geamortiseerd overeenkomstig de afschrijvingstermijn van de aangelegde leiding. Onder aanschaffingsprijs wordt verstaan de verkrijgingsprijs, hetzij de vervaardigingsprijs inclusief toegerekende financieringskosten tijdens de bouwperiode. De afschrijving op de overige materiële vaste activa vindt plaats volgens het lineaire systeem en is gebaseerd op

bedrijfseconomisch verantwoord geachte gebruiksduren. Over terreinen en gronden vindt geen afschrijving plaats. De niet aan het productieproces dienstbare materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen directe opbrengstwaarde.

• 5.3.1 Groot onderhoud

Groot onderhoud wordt geactiveerd wanneer met het onderhoud de levensduur van het actief wordt verlengd en/of de waarde van het actief wordt verhoogd.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is geen voorziening voor groot onderhoud gevormd. De kosten van het onderhoud waarbij de levensduur van het actief niet verlengd en/of de waarde van het actief niet verhoogd wordt, worden rechtstreeks in het resultaat verantwoord.

• 5.3.2 Bijzondere waardeverminderingen van materiële vaste activa

PWN beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

5.4 Financiële vaste activa

• 5.4.1 Deelnemingen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt, tenzij anders vermeld, ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende beschikbaar is voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover PWN in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering vindt waardering plaats tegen de realiseerbare waarde. De afwaardering vindt dan plaats ten laste van de winst-en-verliesrekening.

• 5.4.2 Vorderingen op deelnemingen

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, gewoonlijk de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

• 5.4.3 Overige participaties

Deze participaties worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden participaties gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de geamortiseerde kostprijs en direct verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

• 5.4.4 Bijzondere waardeverminderingen van financiële vaste activa

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

5.5 Voorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd op verkrijgingsprijzen onder toepassing van de FIFO-methode (first in, first out) of lagere opbrengstwaarde, verminderd met afwaardering wegens incurantheid.

• 5.5.1 Onderhanden werken

Onder de onderhanden werken zijn (acquisitie)kosten van lopende en nog uit te voeren projecten opgenomen. De onderhanden werken worden gewaardeerd tegen kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor eventuele niet terug te verdienen kosten.

5.6 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. De vorderingen hebben een looptijd van korter dan 1 jaar, tenzij anders vermeld.

5.7 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden indien het saldo van alle bij de betreffende bank lopende rekeningen negatief staat. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

5.8 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde (op basis van een vaste rekenrente van 5%) waarbij, indien van toepassing, rekening wordt gehouden met toekomstige salarisstijgingen.

De voorziening uitkeringen aan post-actieven wordt gedeeltelijk berekend tegen de contante waarde van de toekomstige betalingsverplichtingen, waarbij rekening is gehouden met de verwachte salarisstijgingen. Voor het subonderdeel WW en WGA verplichtingen wordt de voorziening nominaal bepaald aan de hand van de ontvangen beschikkingen.

De voorziening jubileumuitkeringen wordt berekend tegen de contante waarde van de toekomstige betalingsverplichtingen verbonden aan het aanwezig zijn van een langjarig dienstverband waarbij tevens de verwachting over natuurlijke uitstroom is verdisconteerd, waarbij rekening is gehouden met de verwachte salarisstijgingen. Vanwege de gewijzigde CAO vervalt in 2016 de voorziening jubileumuitkeringen van werknemers die in 2016 jonger zijn dan 55 jaar.

De overige voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde van de voor de afwikkeling van de voorziening naar verwachting noodzakelijke uitgaven.

5.9 Lang- en kortlopende schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

De kortlopende schulden hebben allen een resterende looptijd korter dan een jaar. De reële waarde benaderd de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan.

5.10 Pensioenen

Op de pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden pensioenpremies betaald door PWN aan het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenen zijn gebaseerd op een middelloonregeling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

5.11 Operationele leasing

Bij PWN zijn er leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vennootschap liggen. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

6 Grondslagen derivaten en hedge-accounting

PWN maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten zoals renteswaps ter afdekking van de gelopen risico's betreffende de renteschommelingen. Met betrekking tot de financiële instrumenten voldoet PWN aan de voorwaarden van kostprijs hedge-accounting in overeenstemming met RJ 290.

Bij het toepassen van kostprijs hedge-accounting is de eerste waardering en de grondslag van verwerking in de balans en de resultaatbepaling van het hedge-instrument afhankelijk van de afgedekte post. Dit betekent het volgende:

- Indien de afgedekte post tegen kostprijs in de balans wordt verwerkt, wordt ook het derivaat tegen kostprijs gewaardeerd.
- Zolang de afgedekte post in de kostprijs-hedge nog niet in de balans verwerkt wordt, wordt het hedge-instrument niet geherwaardeerd.

Indien de afgedekte post een monetaire post in vreemde valuta betreft, wordt het derivaat, voor zover het valuta-elementen in zich heeft, ook gewaardeerd tegen de contante koers op balansdatum. Indien het derivaat valuta-elementen in zich heeft, dient het verschil tussen de contante koers die geldt op het moment van afsluiten van het derivaat en de termijnkoers waartegen het derivaat zal worden afgewikkeld te worden verdeeld over de looptijd van het derivaat, omdat dit verschil hoofdzakelijk een gevolg is van renteversillen. Indien het derivaat valuta-elementen in zich heeft, wordt het verschil tussen de contante koers die geldt op het moment van afsluiten van het derivaat en de termijnkoers waartegen het derivaat zal worden afgewikkeld geamortiseerd over de looptijd van het derivaat.

Het ineffektieve deel van de hedge-relatie wordt, indien van toepassing direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

PWN past kostprijs hedge-accounting toe voor de renteswaps die ervoor zorgen dat bepaalde vastrentende schulden worden omgezet in variabel rentende leningen.

Tevens past PWN kostprijs hedge-accounting toe op valutatermijncontracten ter indekking van haar toekomstige inkopen in Japanse yen. Indien van toepassing, wordt het ineffektieve deel van de waardeverandering van de valutatermijncontracten verantwoord in de winst-en-verliesrekening onder de financiële baten en lasten.

7 Financiële instrumenten en risicobeheersing

Wij wijzen op de in het jaarverslag te vermelden doelstellingen en het beleid van PWN inzake risicobeheer. Daarbij wordt aandacht besteed aan het beleid voor de afdekking van risico's verbonden aan alle belangrijke soorten voorgenomen transacties, en aan de door PWN gelopen prijs-, krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico's (art. 391.3 BW). Zie hiervoor het hoofdstuk risicomangement.

7.1 Marktrisico

• 7.1.1 Valutarisico

Het valutarisico voor PWN heeft vooral betrekking op posities en toekomstige transacties in Japanse yen en Britse ponden. De directie van PWN heeft op basis van een risicoanalyse bepaald dat een deel van deze valutarisico's wordt ingedekt. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van Forex forward swaps en een cross currency swap. Deze instrumenten worden niet speculatief gebruikt. Voorgaande is vastgelegd in het treasurystatuut.

• 7.1.2 Rente- en kasstroomrisico

Voor de schulden met variabele renteaftspraken loopt PWN risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Om deze risico's te mitigeren heeft PWN renteswaps gecontracteerd, zodat zij per saldo een vaste rente betaald. Deze instrumenten worden niet speculatief gebruikt.

De marktwaarde van de financiële instrumenten is bepaald aan de hand van de waarde in het economische verkeer. Het betreft het bedrag dat de PWN zou ontvangen of betalen wanneer de contracten beëindigd zouden worden.

• 7.1.3 Kredietrisico

PWN heeft geen significante concentraties van kredietrisico. De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben. Banken waarmee derivaten worden afgesloten hebben tenminste een A-rating. PWN heeft vorderingen verstrekt aan verbonden partijen en maatschappijen waarin wordt deelgenomen. Bij deze partijen is geen historie van wanbetaling bekend.

• 7.1.4 Liquiditeitsrisico

PWN stuurt onder andere op de convenanten die door de financiers van PWN worden geëist. Hiermee blijft PWN toegang houden tot de vermogensmarkt. Tevens wordt continu een liquiditeitsplanning van 12 maanden vooruit aangehouden waarbij eventuele risico's direct worden opgelost. Daarnaast wordt in de kredieten een interne buffer aangehouden waardoor PWN te allen tijde aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen.

Verder loopt PWN liquiditeitsrisico uit hoofde van haar derivatenportefeuille. PWN loopt het risico dat een derivatencontract voor einde looptijd wordt beëindigd (break) door de tegenpartij. Op 31 december 2013 waren er geen breakmomenten binnen 1 jaar. Het eerste breakrisico ligt in 2021.

8 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

8.1 Netto-omzet

Onder de netto-omzet wordt verantwoord het gefactureerde vastrecht en het gefactureerde waterverbruik met betrekking tot het verslagjaar tot aan de laatste opnamedatum van de individuele watermeters, evenals de raming van het nog te factureren vastrecht en het verbruik over de periode vanaf de laatste opnamedatum van deze meters tot en met het einde van het verslagjaar. De afwijkingen op de ramingen worden in het volgende verslagjaar verantwoord.

8.2 Overige bedrijfsopbrengsten

Onder overige bedrijfsopbrengsten worden verantwoord de opbrengsten vanuit de door de provincie Noord-Holland in beheer gegeven duinterreinen en andere provinciale natuur- en recreatierreinen, de opbrengsten van de Kennemer Duincampings, de verkoop van activa, en overige opbrengsten van nevenactiviteiten.

8.3 Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

8.4 Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf

Onder de geactiveerde productie voor het eigen bedrijf worden de interne loonkosten (uren x tarief) opgenomen. Deze kosten dienen ter vervaardiging van de materiële vaste activa. De geactiveerde kosten worden in mindering gebracht op de personeelskosten.

8.5 Overige kosten

Dit betreffen de kosten die PWN maakt t.b.v. haar exploitatie en bestaan onder meer uit kosten uitbesteed werk, materiaalkosten, en overige externe kosten. Deze kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

8.6 Subsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

8.7 Afschrijvingen

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. De afschrijvingen vangen maximaal 2 maanden na het moment van ingebruikname aan. Boekwinsten en -verliezen met betrekking tot materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen. De van derden ontvangen bijdragen in aanleg leidingen worden geamortiseerd overeenkomstig de afschrijvingstermijn van de aangelegde leiding.

8.8 Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten omvatten de rentebaten en -lasten, de kosten die samenhangen met het aantrekken van vreemd vermogen evenals de eventuele koersverschillen hierop.

8.9 Koersverschillen

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst en verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen, tenzij hedge accounting wordt toegepast.

8.10 Resultaat deelnemingen

Het resultaat deelnemingen bestaat uit de resultaten van het boekjaar van de in de balans weergegeven deelnemingen.

8.11 Belastingen

Als gevolg van artikel 2 van de Wet op de vennootschapsbelasting zijn waterbedrijven vrijgesteld voor de heffing van vennootschapsbelasting. De weergegeven vennootschapsbelasting heeft volledig betrekking op de deelnemingen van PWN Technologies B.V.

8.12 Resultaat aandeel derden

Het resultaat aandeel derden bestaan uit de resultaten van het boekjaar van de in de balans weergegeven deelnemingen voor het deel waar PWN geen aandeel in houdt.

9 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

10 Toelichting op de geconsolideerde balans

10.1 Materiële vaste activa

Voor de balanswaardering zijn de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd.

Categorie	aantal jaren					
Bedrijfsgebouwen en terreinen:	Bedrijfsgebouwen					40
	Gebouwen pompstations					30
Machines en installaties:	Waterwinningsmiddelen en filterinrichtingen					25
	Overige machines en installaties					5 t/m 10
Leidingen:	Leidingnet distributieleidingen en transportleidingen					60
	Leidingnet aansluitleidingen					40
	Watermeters					4 t/m 20
Andere bedrijfsmiddelen:	Inventaris					3 t/m 5

bedragen x € 1.000	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties	Leidingen	Andere vaste bedrijfs- middelen	Bijdragen derden	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari 2013	264.350	291.529	820.752	102.152	(141.832)	1.336.951
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2013	99.611	221.891	318.055	64.588	(54.775)	649.370
Boekwaarde per 1 januari 2013	164.739	69.638	502.697	37.564	(87.057)	687.581
Effect schattingswijziging consolidatiekring	(6.985)	(616)	(13.753)	(1.618)		(22.972)
Investeringsuitgaven	14.597	13.732	16.396	4.990	(3.070)	46.645
Desinvesteringen	(1.509)	(8)	0	0	0	(1.517)
Afschrijvingen	(10.578)	(14.170)	(16.382)	(10.428)	3.019	(48.539)
Boekwaarde per 31 december 2013	160.264	68.576	488.958	30.508	(87.108)	661.198
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2013	106.014	233.587	326.029	71.281	(57.754)	679.157
Aanschafwaarde per 31 december 2013	266.278	302.163	814.987	101.789	(144.862)	1.340.355
Materiële vaste activa in uitvoering (onderhanden werk)						
In uitvoering per 1 januari 2013	19.325	16.135	36.256	3.592	0	75.308
Effect schattingswijziging consolidatiekring	(41)	(1.544)	(848)	(33)		(2.466)
Investeringsuitgaven 2013	11.732	27.961	21.434	9.573	0	70.700
Gereed 2013	(14.597)	(13.732)	(16.396)	(4.990)	0	(49.715)
In uitvoering per 31 december 2013	16.419	28.820	40.446	8.142	0	93.827
Niet aan het productieproces dienstbare materiële vaste activa	600					600
Totaal boekwaarde materiële vaste activa	177.283	97.396	529.404	38.650	(87.108)	755.625

De investeringsuitgaven van € 71 miljoen hebben met name betrekking op de bouw van een nieuwe voorzuivering op het productiebedrijf in Andijk en de renovatie van het zandfiltergebouw in Wijk aan Zee. De per balansdatum gerealiseerde interne netto winstmarge op het project Andijk is geëlimineerd. Aan de materiële vaste activa in uitvoering wordt bouwrente toegerekend. Deze bouwrente bedroeg in 2013: € 2,8 miljoen (2012: € 3,1 miljoen).

10.2 Financiële vaste activa

bedragen x € 1.000	Deelnemingen	Overige participaties	Vorderingen op deelnemingen	Overige vorderingen	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2013	1.732	459	2.600	0	4.791
Effect schattingswijziging consolidatiekring	(3)	0	0	0	(3)
Investerings	962	0	0	0	962
Amortisatie	0	(92)	0	0	(92)
Verstrekte leningen	0	0	0	0	0
Aflossingen leningen	0	0	(1.925)	(76)	(2.001)
Mutatie voorziening	0	0	0	76	76
Resultaat deelnemingen	(790)	0	0	0	(790)
Boekwaarde per 31 december 2013	1.901	367	675	0	2.943

bedragen x € 1.000	31-12-2013	Mutaties	31-12-2012
Deelnemingen en participaties			
Gewaardeerd tegen kostprijs:			
KWR te Nieuwegein (12,3%)	900	367	533
Reststoffenunie Waterleidingbedrijven B.V. te Nieuwegein (10,5%)	38	0	38
Futuro B.V. (25%)	5	0	5
Gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde:			
Het Waterlaboratorium N.V te Haarlem (33,3%)	773	57	716
Aquavirunga te Rwanda (51%)	0	0	0
Water Fund Holland B.V. te Nieuwegein (32,9%)	185	(255)	440
	1.901	169	1.732

Met KWR is de WRK een grondruil overeengekomen. Hiertoe heeft de WRK aandelen in KWR verkregen. De mutaties in de deelnemingen en participaties gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde betreft het resultaat boekjaar voor het deel waarvoor PWN aandelen houdt.

Aan Het Waterlaboratorium heeft een agiostorting plaatsgevonden van € 0,6 miljoen. De betreffende lening is omgezet in eigen vermogen.

• Overige participaties

De amortisatie betreft de jaarlijkse vrijval van het aandeel in de afvoerleiding Wieringermeer.

• Vorderingen

De vorderingen hebben een looptijd langer dan 1 jaar. De vorderingen met een looptijd korter dan 1 jaar zijn verantwoord onder de vlottende activa.

Omtrent de uitgegeven leningen zijn geen zekerheden verkregen.

Voor de entiteiten met geringe liquiditeiten waarop PWN een vordering heeft, heeft PWN voor deze vorderingen een voorziening gevormd.

De aflossingen op de leningen betreft het kortlopende deel van de lening aan Het Waterlaboratorium, de omzetting van een deel van de lening aan Het Waterlaboratorium in agio en de aflossing van leningen uit hoofde van de MDG activiteiten van PWN. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar het directieverslag.

10.3 Vlottende activa

bedragen x € 1.000	31-12-2013	31-12-2012
Vorraden		
Onderhanden werken	1.505	829
Materialen	1.449	1.828
Totaal voorraad	2.954	2.657

De onderhanden betreffen (acquisitie)kosten van lopende en nog uit te voeren projecten.
De materialen bestaan met name uit leidingen en appendages.

bedragen x € 1.000	31-12-2013	31-12-2012
Debiteuren		
Waterdebiteuren	19.494	14.994
Handelsdebiteuren	3.623	5.137
Af: Voorziening oninbare debiteuren	(2.745)	(2.526)
Totaal debiteuren	20.372	17.605

De toename van de waterdebiteuren houdt verband met de afrekeningen. Hierdoor fluctueert het saldo waterdebiteuren.

bedragen x € 1.000	31-12-2013	31-12-2012
Vorderingen		
Vorderingen op personeel	122	94
Te vorderen belastingen, pensioen- en sociale premies	2.591	3.275
Lening u/g	1.191	0
Overige vorderingen	18	261
Totaal vorderingen	3.922	3.630

De lening u/g bestaat uit het kortlopende deel van de verstrekte lening aan het Waterlaboratorium.
De te vorderen belasting bestaat met name uit de te vorderen BTW.

bedragen x € 1.000	31-12-2013	31-12-2012
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	251	256
Overige overlopende activa	3.119	208
Totaal overlopende activa	3.370	464

De toename van de overige overlopende activa houdt verband met een vernieuwde registratie van de vooruit gefactureerde omzet PWN Technologies (zie ook crediteuren).

Er zijn geen vorderingen in onderpand gegeven als zekerheid voor verplichtingen.
De vlottende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar.

10.4 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de vennootschap.

10.5 Eigen vermogen

Voor een specificatie en toelichting van het eigen vermogen wordt verwezen naar de vennootschappelijke balans per 31 december 2013.

10.6 Voorzieningen

bedragen x € 1.000	31-12-2013	31-12-2012
Voorziening uitkeringen post-actieven	6.518	10.015
Voorziening jubileumuitkeringen	1.626	1.801
Overig	2.222	2.192
Totaal	10.366	14.008

bedragen x € 1.000	31-12-2013	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	31-12-2012
Voorziening uitkeringen post-actieven	6.518	475	3.972	0	10.015
Voorziening jubileumuitkeringen	1.626	85	260	0	1.801
Overig	2.222	52	22	0	2.192
Totaal	10.366	612	4.254	0	14.008

De aangegane verplichtingen inzake uitkeringen aan post-actieven betreffen afspraken met medewerkers op grond van het sociaal plan, dan wel de geactualiseerde en toekomstige verplichtingen van de medewerkers die gebruikmaken van de FUR-suppletiereregeling.

De dotatie aan de voorziening post-actieven bestaat met name uit rentekosten. De onttrekkingen bestaan met name uit de maandelijkse uitkeerverplichting.

De voorziening jubileumuitkeringen heeft betrekking op de toekomstige jubileumuitkeringen van het actieve personeel. Als gevolg van wijziging in de CAO komt de jubileumverplichting vanaf 2016 te vervallen voor werknemers die in 2016 jonger zijn dan 55 jaar. De jubileumuitkeringen worden dan maandelijks verdisconteerd in het loon. De dotatie aan de voorziening jubileumuitkeringen bestaat met name uit rentekosten.

De overige voorzieningen bestaan uit een voorziening inzake verwachte verplichtingen uit hoofde van de CAO alsmede het risico inzake renteverplichtingen uit hoofde van lopende en afgewikkelde verplichtingen.

De verwachte onttrekking voor de totale post voorzieningen zal voor het komende boekjaar € 2,2 miljoen bedragen. Een bedrag van € 2,1 miljoen heeft een looptijd van meer dan 5 jaar.

10.7 Langlopende schulden

bedragen x € 1.000	31-12-2013	31-12-2012
Langlopende schulden	443.716	402.812
Aflossingsverplichting lopend boekjaar	104.096	113.609
Effect schattingswijziging consolidatiekring	(32.127)	0
Totaal begin periode	515.685	516.421
Mutaties		
Opgenomen leningen	115.000	145.000
Aflossingen	(92.240)	(113.609)
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	(53.710)	(104.096)
Totaal mutaties	(30.950)	(72.705)
Totaal	484.735	443.716
Totaal langlopende schulden (incl. kortlopend deel)	538.445	547.812

De gemiddelde resterende looptijd is 5,25 jaar (2012: 4,48). Het gemiddelde rentepercentage over de resterende looptijd van deze leningen belooft 3,94% (2012: 4,09%). Een bedrag van € 354 miljoen (2012: € 334 miljoen) heeft een resterende looptijd van meer dan 5 jaar. De marktwaarde van de langlopende schulden bedraagt € 607 miljoen (2012: € 559 miljoen).

• Negatieve pledge clause

PWN heeft in de contracten met de banken een negatieve pledge clause opgenomen. Hiermee verklaart PWN geen van haar activa te zullen bezwaren ten behoeve van derden zonder voorafgaande toestemming van de geldgever.

• Derivaten

PWN heeft ultimo 2013 de volgende derivaten in haar portefeuille:

- Renteswaps
- Valutatermijncontracten
- Cross currency swap

PWN past hedge-accounting toe ten aanzien van alle bovengenoemde derivaten. Het effectieve deel van de reële-waardeverandering van de derivaten wordt direct verantwoord in de winst-en-verliesrekening onder de financiële baten en lasten. PWN documenteert de relatie tussen hedging instrument en onderliggende afgedekte positie in een hedgetabel. In 2013 waren alle hedges effectief.

De marktwaarde van de swaps bedraagt per 31 december 2013 € 28,1 miljoen negatief (2012: € 44,2 miljoen negatief).

• Renteswaps

Voor hedge accounting doeleinden is het risico van veranderingen in de variabele interest die wordt betaald op financieringen als afgedekte positie aangewezen. De afgesloten, al lopende en toekomstige financieringen zijn aangemerkt als afgedekte positie. Alle renteswaps die PWN heeft afgesloten zijn als hedging instrument aangewezen, daar ze allen het hiervoor genoemde variabele rente risico afdekken.

Per 31 december 2013 heeft PWN negen payers swaps met een totale hoofdsom van € 178 miljoen (2012: € 197 miljoen). De marktwaarde van de swaps bedraagt per 31 december 2013 € 23,4 miljoen negatief (2012: € 34,7 miljoen negatief).

Vier payers swaps kennen een Mutual Termination Clause (MTC). Twee van deze payer swaps met een MTC clause hebben een ingangsdatum in 2021 en hebben een marktwaarde per ultimo 2013 van € 7,3 miljoen negatief (2012: € 12,9 miljoen negatief). De overige twee swaps met een MTC clause hebben een ingangsdatum in 2022 en hebben een marktwaarde van € 8,5 miljoen negatief (2012: € 14,9 miljoen negatief). Er is geen CSA met de tegenpartij, zijnde Deutsche Bank en ING, afgesloten. (CSA staat voor Collateral Support Annex). In een CSA komen partijen overeen om bij tussentijdse verschillen tussen oorspronkelijke en marktwaarde af te rekenen.

• Valutatermijncontracten

PWN heeft in 2013 twee valutatermijncontracten afgesloten ter afdekking van het valutarisico voor transacties in Yen waarvoor per balansdatum een verplichting is aangegaan. De swap dekt het valutarisico van 131 miljoen Japanse Yen af. De marktwaarde van deze swap bedraagt per 31 december 2013 € 0,1 miljoen negatief.

• Cross-currency swap

PWN heeft een cross-currency swap afgesloten ter afdekking van het valutarisico op aflossingen en rentebetalingen van een lening in Britse Ponden. De marktwaarde van de cross-currency swap bedraagt per 31 december 2013 € 4,6 miljoen negatief (2012: € 4,4 miljoen negatief).

10.8 Kortlopende schulden

bedragen x € 1.000	31-12-2013	31-12-2012
Aflossingsverplichting langlopende schulden komend boekjaar	53.710	104.096
Voorschotten watergelden	13.003	14.773
Te betalen belastingen, pensioen- en sociale premies	3.718	3.418
Schulden aan leveranciers	30.183	26.914
Overlopende passiva	17.607	17.138
Totaal	118.221	166.339

De afname van de voorschotten watergelden, houdt verband met de toegenomen maandfacturering (t.o.v. kwartaalfacturering).

De te betalen belastingen bestaan met name uit de af te dragen Belasting op Leidingwater en de af te dragen loonheffing.

De toename van de crediteuren houdt verband met een vernieuwde registratie van de vooruit gefactureerde omzet PWN Technologies (zie ook overige overlopende activa).

De overlopende passiva bestaan met name uit nog te betalen rentekosten en de verplichting inzake het flexibele arbeidsbudget.

De vlottende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.

11 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

11.1 Financiële verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen voor de totale looptijd van de verplichtingen ad € 122 miljoen zijn aangegaan uit hoofde van het onderhoud/beheer van installaties, uit hoofde van investeringen en overige activiteiten.

De totale looptijd van deze verplichtingen is korter dan 5 jaar. De verplichting korter dan 1 jaar bedraagt € 49 miljoen.

In bovenstaande verplichting is een meerjarige financiële verplichting inbegrepen voor de afname van reinwater. De jaarlijkse verwachte last bedraagt € 11 miljoen.

De totale operationele leaseverplichting bedraagt € 4 miljoen, met de volgende onderverdeling:

Korter dan 1 jaar: € 1 miljoen

Tussen 1 en 5 jaar: € 3 miljoen

PWN is ultimo 2013 een verplichting aangegaan inzake het afnemen van een geldlening ad € 20 miljoen per januari 2014.

11.2 Fiscale eenheid

Binnen PWN is sprake van een fiscale eenheid. Naast PWN zijn de volgende vennootschappen in de fiscale eenheid opgenomen:

- PWN Technologies B.V., te Velsbroek (100%)
- PWN International Projects B.V., te Velsbroek (100%)
- Aquanet B.V., te Velsbroek (100%)
- De Kennemer Duincampings B.V., te Velsbroek (100%)

12 Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

12.1 Netto-omzet

bedragen x € 1.000	2013 m ³	2013 €	2012 m ³	2012 €
Verkocht drinkwater	99.900	170.745	98.761	163.734
Verkocht ruwwater WRK	37.278	8.442	74.692	14.153
Lek- en meetverschillen	5.703		5.527	
Totaal	142.881	179.187	178.980	177.887
Vastrecht brandkranen		1.109		1.099
Netto-omzet	142.881	180.296	178.980	178.986

Voor een toelichting op de ontwikkeling van de omzet wordt verwezen naar het directieverslag. De afname van de omzet ruwwater WRK houdt verband met de aangepaste consolidatiekring.

12.2 Overige bedrijfsopbrengsten

bedragen x € 1.000	2013	2012
Opbrengsten verblijfsrecreatie	8.318	7.735
Opbrengsten natuurbeheer	2.577	4.206
Doorberekende werkzaamheden en diensten	5.371	5.424
Doorberekende administratie- en inningskosten	1.655	3.229
Opbrengst verkoop bedrijfsmiddelen	3.006	0
Totaal	20.927	20.594

De afgenomen opbrengsten inzake natuurbeheer houden verband met de ontvangen en toegekende subsidies over 2012.

Onder de overige aan derden doorberekende werkzaamheden en diensten zijn voornamelijk begrepen de opbrengsten van derden die worden verkregen uit hoofde van o.a. werkzaamheden aan distributie- en aansluitleidingen en de opbrengsten uit overige nevenactiviteiten.

De afgenomen doorberekende administratie- en inningskosten houdt verband met een vernieuwde boekhoudkundige verwerking van de incasso-opbrengsten.

De opbrengst verkoop bedrijfsmiddelen betreft de verkoop van het Logistiek Centrum in Heemskerk. De kostprijs van het bedrijfsmiddel is verantwoord onder de kosten.

Onder de overige bedrijfsopbrengsten zijn ook overheidssubsidies verantwoord ad € 0,4 miljoen (2012: € 1,9 miljoen). Deze subsidies worden met name gebruikt t.b.v. natuurontwikkelingsprojecten.

12.3 Inkoop water

bedragen x € 1.000	2013	2012
Inkoop drinkwater	6.874	7.251
Totaal	6.874	7.251

12.4 Kosten uitbesteed werk, materiaalkosten en andere externe kosten

bedragen x € 1.000	2013	2012
Uitbesteed werk	38.761	34.426
Materiaalkosten	18.712	18.955
Kostprijs verkoop bedrijfsmiddelen	1.517	0
Overige externe kosten	18.570	24.455
Totaal	77.560	77.836

De toegenomen kosten uitbesteed werk houden met name verband met het herstel van de gebroken onderzeese leiding naar Texel en de ongeplande reparatie van een ernstig beschadigd waterreservoir op productiebedrijf Jan Lagrand in Heemkerk.

De afname van de overige externe kosten houdt verband met de aangepaste consolidatiekring enerzijds en met doorgevoerde kostenbesparingen anderzijds.

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants honoraria ten laste van het resultaat gebracht:

	PwC Accountants	Overig PwC netwerk	Totaal PwC netwerk
(x1000)	€	€	€
Controle van de jaarrekening	100	17	117
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	38	38
Totaal	100	55	155

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de vennootschap en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

12.5 Personeelskosten

bedragen x € 1.000	2013	2012
Salarissen (incl. vakantiegeld)	34.350	33.129
Pensioenkosten	4.412	4.447
Overige sociale lasten	3.631	3.740
Af: Geactiveerde productie eigen bedrijf	(2.458)	(2.752)
	39.935	38.564
Mutaties in de voorzieningen	(2.591)	(2.167)
Mutatie in de reservering verlofdagen	1.359	807
Totaal	38.703	37.204
Het gemiddeld aantal actieve personeelsleden omgerekend naar een volledige dagtaak per ultimo van het jaar bedroeg	626	608

Het aantal fte werkzaam in het buitenland bedraagt 8. De overige fte zijn werkzaam in Nederland.

De bezoldiging van de directie en commissarissen wordt vermeld in de toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening.

De werkgeverslast crisisheffing welke voortvloeit uit het belastbaar loon van bestuurders en of toezichthouders bedraagt voor 2013 € 1.286.

12.6 Afschrijvingen

bedragen x € 1.000	2013	2012
Afschrijving op materiële vaste activa	51.558	52.226
Amortisatie van bijdragen in aanleg	(3.019)	(2.969)
Totaal	48.539	49.257

12.7 Financiële baten en -lasten

bedragen x € 1.000	2013	2012
Rentelasten	21.475	21.751
Rentetoerekening aan voorzieningen	516	570
	21.991	22.321
Doorberekend aan investeringswerken	(2.826)	(3.063)
Ontvangen interest leningen u/g derden	(141)	(161)
	19.024	19.097
Overige interestbaten en -lasten	(56)	194
Koersresultaat	88	(123)
Totaal	19.056	19.168

Onder de rentelasten in 2013 is € 2,2 miljoen aan swaplasten verantwoord. Voor een nadere toelichting inzake de derivaten wordt verwezen naar paragraaf 10.7.

13 Vennootschappelijke balans (na resultaatbestemming)

Activa					
bedragen x € 1.000		Noot:	31-12-2013		31-12-2012
Vaste activa					
Materiële vaste activa	16.1		639.354		612.499
Financiële vaste activa	16.2		<u>56.607</u>		<u>67.041</u>
			695.961		679.540
Flottende activa					
Vorraden	16.3		1.437		1.813
Debiteuren			23.161		17.467
Vorderingen en overlopende activa			15.949		14.951
Liquide middelen			<u>4.983</u>		<u>109</u>
			45.530		34.340
Totaal			<u>741.491</u>		<u>713.880</u>
Passiva					
bedragen x € 1.000			31-12-2013		31-12-2012
Eigen vermogen					
Aandelenkapitaal	16.4		6.795		6.795
Algemene reserve			<u>182.922</u>		<u>174.361</u>
			189.717		181.156
Voorzieningen			10.363		13.979
Langlopende schulden	16.5		438.538		375.015
Kortlopende schulden	16.6		102.873		143.730
Totaal			<u>741.491</u>		<u>713.880</u>

14 Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

bedragen x € 1.000	2013	2012
Bedrijfsresultaat	24.063	21.032
Financiële baten en -lasten	(13.835)	(12.766)
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	10.228	8.266
Resultaat uit deelnemingen	(914)	739
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	9.314	9.005

15 Toelichting vennootschappelijk algemeen

15.1 Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling voor de vennootschappelijke jaarrekening zijn gelijk aan de grondslagen die worden vermeld in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde vennootschappen worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde. Het resultaat uit deelnemingen komt overeen met het aandeel in het resultaat van het boekjaar van de desbetreffende vennootschappen.

Aangezien de resultaten van de vennootschap zijn betrokken in de consolidatie, is de vennootschappelijke winst- en verliesrekening in verkorte vorm opgenomen (conform art. 402 BW 2 titel 9).

Voor zover toelichting ontbreekt, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

16 Toelichting op de vennootschappelijke balans

16.1 Materiële vaste activa

Voor de balanswaardering zijn de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd.

Categorie		aantal jaren
Bedrijfsgebouwen en terreinen:	Bedrijfsgebouwen	40
	Gebouwen pompstations	30
Machines en installaties:	Waterwinningsmiddelen en filterinrichtingen	25
	Overige machines en installaties	5 t/m 10
Leidingen:	Leidingnet distributieleidingen en transportleidingen	60
	Leidingnet aansluitleidingen	40
	Watermeters	4 t/m 20
Andere bedrijfsmiddelen:	Inventaris	3 t/m 5

bedragen x € 1.000	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties	Leidingen	Andere vaste bedrijfs- middelen	Bijdragen derden	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari 2013	216.870	278.156	736.929	85.518	(141.832)	1.175.641
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2013	95.282	218.907	312.137	60.394	(54.775)	631.945
Boekwaarde per 1 januari 2013	121.588	59.249	424.792	25.124	(87.057)	543.696
Investeringsuitgaven	13.886	12.427	16.185	4.577	(3.070)	44.005
Desinvesteringen	(1.509)	(8)	0	0	0	(1.517)
Afschrijvingen	(6.713)	(7.873)	(13.591)	(8.424)	3.019	(33.582)
Boekwaarde per 31 december 2013	127.252	63.795	427.386	21.277	(87.108)	552.602
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2013	100.747	226.326	322.875	66.259	(57.754)	658.453
Aanschafwaarde per 31 december 2013	227.999	290.121	750.261	87.536	(144.862)	1.211.055
Materiële vaste activa in uitvoering (onderhanden werk)						
In uitvoering per 1 januari 2013	19.213	32.566	13.140	3.284	0	68.203
Investeringsuitgaven 2013	7.227	27.133	21.440	9.224	0	65.024
Gereed 2013	(13.886)	(12.427)	(16.185)	(4.577)	0	(47.075)
In uitvoering per 31 december 2013	12.554	47.272	18.395	7.931	0	86.152
Niet aan het productieproces dienstbare materiële vaste activa	600					600
Totaal boekwaarde materiële vaste activa	140.406	111.067	445.781	29.208	(87.108)	639.354

De investeringsuitgaven van € 65 miljoen hebben met name betrekking op de bouw van een nieuwe voorzuivering op het productiebedrijf in Andijk en de renovatie van het zandfiltergebouw in Wijk aan Zee.

Aan de materiële vaste activa in uitvoering wordt bouwrente toegerekend. Deze bouwrente bedroeg in 2013: € 2,8 miljoen (2012: € 3,1 miljoen).

16.2 Financiële vaste activa

bedragen x € 1.000	Deelnemingen	Overige participaties	Vorderingen op deelnemingen	Overige vorderingen	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2013	4.782	459	61.800	0	67.041
Investerings	595	0	0	0	595
Desinvesteringen	0	0	0	0	0
Amortisatie	0	(92)	0	0	(92)
Aflossingen leningen	0	0	(10.023)	(76)	(10.099)
Mutatie voorziening	0	0	0	76	76
Resultaat deelnemingen	(914)	0	0	0	(914)
Boekwaarde per 31 december 2013	4.463	367	51.777	0	56.607

bedragen x € 1.000	31-12-2013	Mutaties	31-12-2012
--------------------	------------	----------	------------

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Aquanet B.V. (100%)	393	126	267
PWN International Projects B.V. (100%)	14	0	14
PWN Technologies B.V. (100%)	230	(784)	1.014
De Kennemer Duincampings B.V. (100%)	2.314	491	1.823
N.V. WRK (50%)	23	0	23
Totaal deelnemingen in groepsmaatschappijen	2.974	(167)	3.141

Overige deelnemingen en participaties

Gewaardeerd tegen kostprijs:			
KWR te Nieuwegein (9,1%)	533	0	533
Reststoffenunie Waterleidingbedrijven B.V. te Nieuwegein (10,5%)	38	0	38
Futuro B.V. (25%)	5	0	5
Gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde:			
Het Waterlaboratorium N.V. te Haarlem (33,3%)	773	57	716
Aquavirunga te Rwanda (51%)	0	0	0
Water Fund Holland B.V. te Nieuwegein (29,9%)	140	(209)	349
	1.489	(152)	1.641
Totaal:	4.463	(319)	4.782

De mutaties in de deelnemingen (in groepsmaatschappijen) en participaties gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde betreft het resultaat boekjaar voor het deel waarvoor PWN aandelen houdt. Aan Het Waterlaboratorium heeft een agiostorting plaatsgevonden van € 0,6 miljoen. De betreffende lening is omgezet in eigen vermogen.

• Overige participaties

De amortisatie betreft de jaarlijkse vrijval van het aandeel in de afvoerleiding Wieringermeer.

• Vorderingen

De vorderingen hebben een looptijd langer dan 1 jaar. De vorderingen met een looptijd korter dan 1 jaar zijn verantwoord onder de vlottende activa.

Omtrent de uitgegeven leningen zijn geen zekerheden verkregen. Voor de aan de WRK verstrekte leningen zijn garanties afgegeven. Deze zijn opgenomen in de niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa.

Voor de entiteiten met geringe liquiditeiten waarop PWN een vordering heeft, heeft PWN voor deze vorderingen een voorziening gevormd.

De aflossingen op de leningen betreft het kortlopende deel van de lening aan Het Waterlaboratorium, de omzetting van een deel van de lening aan Het Waterlaboratorium in agio, de aflossing van de verstrekte leningen aan WRK en de aflossing van leningen uit hoofde van de MDG activiteiten van PWN. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar het directieverslag.

16.3 Vlottende activa

bedragen x € 1.000	31-12-2013	31-12-2012
Vorraden		
Materialen	1.437	1.813
Totaal voorraad	1.437	1.813
Debiteuren		
Waterdebiteuren	19.494	14.994
Handelsdebiteuren	2.632	2.736
Vorderingen op groepsmaatschappijen	3.734	2.261
Af: Voorziening oninbare debiteuren	(2.699)	(2.524)
Totaal debiteuren	23.161	17.467
Vorderingen		
Vorderingen op personeel	122	94
Te vorderen belastingen, pensioen- en sociale premies	1.607	2.378
Lening u/g	9.291	8.100
Overige vorderingen	18	262
Totaal vorderingen	11.038	10.834
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	114	210
Nog te factureren omzet drinkwater	702	0
Overige overlopende activa	4.095	3.907
Totaal overlopende activa	4.911	4.117
Liquide middelen	4.983	109

De vlottende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar.

16.4 Eigen vermogen

bedragen x € 1.000	Geplaatst kapitaal	Algemene reserve	Totaal
Saldo per 1 januari 2013	6.795	174.361	181.156
Resultaat boekjaar	0	9.314	9.314
Dividend	0	(753)	(753)
Saldo per 31 december 2013	6.795	182.922	189.717

Het geplaatste aandelenkapitaal bestaat uit 15.000 gewone aandelen. Alle aandelen worden gehouden door de Provincie Noord-Holland.

16.5 Langlopende schulden

bedragen x € 1.000	31-12-2013	31-12-2012	
Langlopende schulden	375.015	340.543	
Aflossingsverplichting lopend boekjaar	85.529	84.957	
Totaal begin periode			425.500
Mutaties			
Opgenomen leningen	110.000	120.000	
Aflossingen	(85.529)	(84.956)	
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	(46.477)	(85.529)	
Totaal mutaties			(50.485)
Totaal	438.538		375.015
Totaal langlopende schulden (incl. kortlopend deel)	485.014		460.544

De gemiddelde resterende looptijd is 5,49 jaar (2012: 4,61). Het gemiddelde rentepercentage over de resterende looptijd van deze leningen belooft 3,8% (2012: 4,10%). Een bedrag van € 334 miljoen (2012: € 314 miljoen) heeft een resterende looptijd van meer dan 5 jaar. De marktwaarde van de langlopende schulden bedraagt € 521 miljoen (2012: € 503 miljoen).

16.6 Kortlopende schulden

bedragen x € 1.000	31-12-2013	31-12-2012
Aflossingsverplichting langlopende schulden komend boekjaar	46.477	85.529
Schulden aan kredietinstellingen	0	2.490
Voorschotten watergelden	13.003	14.773
Te betalen belastingen, pensioen- en sociale premies	3.223	3.162
Schulden aan leveranciers	23.440	20.498
Schulden aan groepsmaatschappijen	1.774	4.334
Overlopende passiva	14.956	12.944
Totaal	102.873	143.730

De schulden aan groepsmaatschappijen hebben betrekking op N.V. WRK en Aquanet B.V.

De vlottende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.

17 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

17.1 Garanties

PWN heeft een zevental direct gegarandeerde leningen aan de BNG afgegeven. Dit betreffen uitgegeven leningen aan de WRK met een totale waarde van € 75 miljoen per 31 december 2013.

17.2 Financiële verplichtingen

In 2011 heeft PWN aan haar dochter PWN Technologies de opdracht verstrekt tot de realisatie van een nieuwe voorzuivering in Andijk. Ultimo 2013 bestaat hiervoor een resterende financiële verplichting van € 4 miljoen. De geplande oplevering is in 2014.

Voor de toelichting op de overige financiële verplichtingen wordt verwezen naar de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

18 Bezoldiging en vergoedingen aan bestuurder en commissarissen

18.1 Specificatie van de bezoldiging van de bestuurder

Ir. M.G.M. den Blanken, Directeur

Periodieke beloningen

€ 200.278

De totstandkoming van bovenstaande beloning is getoetst aan de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Op grond van de statuten is uitsluitend de Directie belast met de dagelijkse leiding van het gehele bedrijf en aan te merken als topfunctionaris in het kader van de WNT.

Aan de directeur zijn in het verslagjaar geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

18.2 Specificatie van de bezoldiging van de Raad van Commissarissen

Naam	Functie	Van	Tot	Bezoldiging 2013	Grens WNT
Drs. F.J. van Bruggen	President-commissaris	1-1-2013	31-12-2013	€ 9.945	€ 17.145
Drs. G. Stoffelsen	Commissaris	1-1-2013	1-7-2013	€ 5.472	€ 5.715
Mr. S.J.M. Roelofs	Commissaris	1-1-2013	31-12-2013	€ 9.945	€ 11.430
C.M. de Lange	Commissaris	1-1-2013	31-12-2013	€ 9.945	€ 11.430
Ir. P.A.E. van Erkelens	Commissaris	1-1-2013	31-12-2013	€ 9.945	€ 11.430
Ir. A. van Dam	Commissaris	1-1-2013	31-12-2013	€ 10.945	€ 11.430
drs. H.J. Machielsen	Commissaris	1-7-2013	31-12-2013	€ 5.472	€ 5.715

18.3 Toelichting externe topfunctionarissen

Bij de samenstelling van de verantwoording in paragraaf 18.1 en 18.2 uit hoofde van de WNT zijn de Beleidsregels toepassing WNT d.d. 27 februari 2014 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als uitgangspunt gehanteerd. PWN herkent de door de Minister van BZK in zijn kamerbrief d.d. 27 februari 2014 onderkende uitvoeringsproblemen met betrekking tot externe niet-topfunctionarissen, en heeft deze categorie in lijn met de door de minister voorgestelde gedragslijn niet in de WNT verantwoording betrokken.

Velserbroek, 7 mei 2014

De directie,

Ir. M.G.M. den Blanken, directeur

N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland

De Raad van Commissarissen,

Drs. F.J. van Bruggen (president-commissaris)

Ir. P.A.E. van Erkelens

Mevrouw Ir. A. van Dam

Drs. H.J. Machielsen

Mevrouw Mr. S.J.M. Roelofs

Mevrouw C.M. de Lange

19 Overige gegevens

19.1 Statutaire resultaatbestemmingsregeling

De resultaatbestemming vindt plaats overeenkomstig artikel 2 van de overeenkomst houdende regelingen en bepalingen naar aanleiding van de verzelfstandiging van het Provinciaal Waterleidingbedrijf van Noord-Holland. Op basis hiervan is het resultaat boekjaar verwerkt in de algemene reserve. In overeenstemming met de statutaire dividendbepaling in artikel 24c is € 753.000 aan uit te keren dividend ten laste van de algemene reserve gebracht. Dit dividend zal na goedkeuring door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders worden uitgekeerd.

19.2 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen te melden na balansdatum die betrekking hebben op 2013.

19.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

• Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2013 van N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland te Velsbroek gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2013 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

• Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De directie is ook verantwoordelijk voor het opstellen van het verslag van de directie in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De directie is tevens verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die voldoet aan de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, zoals opgenomen in het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

De directie is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die WNT-eisen van financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

• Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de naleving van de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte WNT-eisen van financiële rechtmatigheid en van de redelijkheid van de door de directie van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

• Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en de Beleidsregels toepassing WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de jaarrekening 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoet aan de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, zoals opgenomen in het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

• Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het verslag van de directie, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het verslag van de directie, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Groningen, 7 mei 2014
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door: A.L. Koops-Aukes RA

Bijlagen

Gegevens leden Ondernemingsraad

Kelly Hoogeland (Voorzitter)
John Hollenberg (2de voorzitter)
Fabienne v/d Vis (Secretaris)
Marjolein de Haas
Berend de Jong
Nico Otte
Johan Schol
Hans Spaans
Nico Spaarkogel

Personeelsbestand vennootschappelijk

Personeelsbestand

	2013	2012	2011
Totaal aantal medewerkers	590	589	600
Totaal aantal fte	537	536	549
Aantal fte in administratie	537	536	549
Aantal fte doorverloond	4	4	9
Aantal fte enkelvoudig	533	532	540
Voltijdmedewerkers	307	304	317
man	307	304	317
vrouw	64	67	66
Deeltijdmedewerkers	47	50	46
man	47	50	46
vrouw	172	168	171

Dienstjaren

	2013	2012	2011
Gemiddeld aantal dienstjaren	17	15	15
Dienstjaren in aantal medewerkers			
<1 jaar	18	29	46
1 t/m 5 jaar	178	167	174
6 t/m 9 jaar	72	89	57
10 t/m 14 jaar	30	27	20
15 t/m 19 jaar	13	32	41
20 t/m 24 jaar	80	92	84
25 t/m 29 jaar	88	80	89
30 t/m 34 jaar	63	45	47
35 > jaar	48	28	42

55% van de medewerkers is 10 jaar of langer in dienst bij PWN

Verzuim

	2013	2012	2011
Gemiddeld verzuimpercentage PWN	3,9	4,2	4,0

Leeftijdsopbouw medewerkers

	2013	2012	2011
Gemiddelde leeftijd	46	46	45
Leeftijd in aantallen	Man	Vrouw	Totaal
<19 jaar	1		1
19 t/m 24 jaar	1	4	5
25 t/m 29 jaar	18	27	45
30 t/m 34 jaar	21	43	64
35 t/m 39 jaar	22	30	52
40 t/m 44 jaar	30	24	54
45 t/m 49 jaar	60	48	108
50 t/m 54 jaar	91	29	120
55 t/m 59 jaar	63	20	83
60 t/m 64 jaar	47	11	58
Eindtotaal	354	236	590

In-en uitstroom naar leeftijd in aantallen

Leeftijd	instroom	uitstroom
< t/m 18 jaar	1	1
19 t/m 24 jaar	1	0
25 t/m 29 jaar	5	3
30 t/m 34 jaar	5	4
35 t/m 39 jaar	3	0
40 t/m 44 jaar	0	1
45 t/m 49 jaar	2	2
50 t/m 54 jaar	1	1
55 t/m 59 jaar	0	0
60 t/m 64 jaar	1	3
65 jaar	0	3
Totaal 2013	19	18
Totaal 2012	28	39
Totaal 2011	48	28

Schaalindeling naar geslacht in aantallen

Schaal	Mannen	Vrouwen
2/B	0	0
3/C	2	0
4/D	9	0
5/E	36	0
6/F	48	128
7/G	87	37
8/H	34	13
9/I	35	19
10/J	51	22
11/K	26	9
12/L	2	2
13/M	6	2
14/N	6	2
15/O	3	1
16/P	1	0
Functiecontract	3	1
Niet ingedeeld	5	0
Totaal	354	236

Drinkwaterkwaliteit

Totaal overzicht per pompstation 2013

Omschrijving	Eenheid	Rein water						norm Waterleiding-besluit	
		Andijk	Bergen	Mensink	Laren	Leiduin	Weesperkarspel	min	max
Aluminium	µg/l	1	1	<1.0	2	2	5		200
Arseen	µg/l	<0.5	0,6	0,6	1,0	1,4	<0.5		10
Boor	mg/l	0,04	0,04	0,04	0,02	0,04	0,02		0,5
Calcium	mg/l	39	47	44	49	44	49		-
Chloride	mg/l	113	75	92	32	79	68		150 **
Koolstofdioxide	mg/l	2,2	2,7	2,3	2,7	2,0	2,8		-
EGV (elek. geleid.verm. 20°C)	mS/m	71,2	49,6	56,2	35,2	55,0	47,6		<125
Fluoride	mg/l	0,11	0,09	0,10	0,05	0,12	0,06		1,1
IJzer	mg/l	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01		0,2
Troebeling	FTU	<0.03	<0.03	<0.03	<0.03	<0.03	<0.03		1
Geur (kwalitatief)		0,0	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig		****
Waterstofcarbonaat	mg/l	143	149	151	144	174	192	>60	
Kwik	µg/l	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02		1
Totale hardheid	mmol/l	1,49	1,47	1,48	1,40	1,49	1,49	1,0	2,5
Totale hardheid	°Duits	8,3	8,2	8,3	7,8	8,4	8,3		
Kleurgetal	mg/l Pt	<1	3	2	<1	<1	2		20
Magnesium	mg/l	12,3	7,0	9,2	4,2	9,6	6,5		-
Mangaan	mg/l	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01		0,05
Natrium	mg/l	105	55	71	21	70	52		150
Ammonium	mg/l NH4	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02		0,2
Nitriet	mg/l NO2	<0.007	<0.007	<0.007	<0.007	<0.007	<0.007		0,1
Nitraat	mg/l NO3	5,73	2,84	4,14	6,80	3,57	5,67		50
Zuurstof, opgelost	mg/l	11,3	10,0	9,8	6,4	9,1	8,9	>2	
pH berekend	pH	8,09	8,01	8,08	8,03	8,18	8,05	7,0	9,5
Seleen	µg/l	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5		10
Verzadigingsindex S.I. berekend	pH	0,11	0,17	0,22	0,22	0,38	0,35	> -0.2	
Smaak (kwalitatief)		0,0	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig		****
Sulfaat	mg/l	101	37	46	26	42	4		150
Temperatuur	°C	11,0	11,2	11,9	10,7	11,8	11,5		25
Totaal organisch koolstof	mg/l	1,2	1,0	1,1	1,0	1,1	3,4		****
Aeromonas	kvd/100 ml	0	0	1	3	3	21		1000
Clostridium Perfringens	kvd/100 ml	0	0	0	0	0	0		0
Coli 37°C	kvd/100 ml	0	0	0	0	0	0		0
Enterococcen	kvd/100 ml	0	0	0	0	0	0		0
Koloniegetal 22 °C *	kvd/ml	8	0	1	1	2	7		100 ***
Legionella	kvd/l	<8	<8	<8	<8	<8	<8		<100
Koloniegetal 22°C, geometrisch jaargemiddelde	kvd/ml	2,0	1,1	1,1	1,4	1,7	1,8		100

** norm jaargemiddelde

*** norm geometrisch jaargemiddelde

**** geen abnormale verandering

Natuur en Recreatie

Overzicht duinkaarten Noordhollands Duinreservaat

In aantallen	2013	2012	2011
Dagkaarten	37.445	47.505	48.897
Jaarkaarten	71.910	68.844	60.051
Ruiterkaarten	3.398	3.539	2.442
Seizoen-/weekkaarten	3.547	3.185	3.159
Kaartautomaten (in €)	155.010	137.644	131.153

Oppervlakte natuurterreinen (ha)

	2013	2012	2011
Totaal PWN-terreinen	7334	7334	7334
Noordhollands Duinreservaat (NHD)	5187	5187	5187
Overige terreinen Noord-Kennemerland	288	288	288
Bergerbos	88	88	88
Marquette 1)	101	101	101
Krengbosch weilanden 2)	6	6	6
Driehoek van Boreel 3)	18	18	18
Tussenduin	24	24	24
Noordlob Egmond aan Zee 4)	28	28	28
Duinen Wijk aan Zee	20	20	20
Vinkenkrocht	3	3	3
Terreinen Zuid-Kennemerland	1816	1816	1816
Kennemerduinen	1253	1253	1253
Kraansvlak/Noordduinen/Wurmenveld	438	438	438
Visscherspad	33	33	33
Het Vlakje	22	22	22
Vafamil	38	38	38
Blondduin	1	1	1
Sleutelbosje	5	5	5
Pompstation Overveen	6	6	6
v.m. terrein camping De Duinrand 5)	8	8	8
Zusterduin (v.m. PZ-terrein)	12	12	12
Overige terreinen PWN	43	43	43
Bussum	8	8	8
Laren	21	21	21
Den Helder	14	14	14

1) Eigendom PNH 89 ha, LNH 12 ha

2) Eigendom LNH 4,81 ha, PNH 1,10 ha

3) Gedeelte verpacht aan agrariërs, gedeelte wordt ontwikkeld als natuurgebied (nog in te meten)

4) Eigendom over te dragen aan PNH door gem. Bergen

5) Eigendom door Gem. Zandvoort aan PNH overgedragen

overige oppervlakten (bron: Fred v.d. Bosch)

Global Reporting Initiative

Bedrijfsprofiel

Indicator	Verslaggevingselement volgens GRI	Bladzijde in Jaarverslag	MVO-Zelfverklaring
-----------	-----------------------------------	--------------------------	--------------------

Visie en strategie

1.1	Visie en strategie, relevantie duurzame ontwikkeling	8/12	10
1.2	Belangrijke gevolgen, risico's en mogelijkheden	25/28	11

Organisatieprofiel

2.1	Naam	8	3
2.2	Merken, producten, diensten	13	
2.3	Operationele structuur	8	
2.4	Locatie Hoofdkantoor	38	3
2.5	Aantal landen waar actief		4
2.6	Eigendomsstructuur en rechtsvorm	8	
2.7	Afzetmarkten	8	3
2.8	Omvang van de organisatie	29	
2.9	Veranderingen in omvang, structuur of eigendom	Nvt	
2.10	Onderscheidingen		4, 13

Verslagprofiel

3.1	Verslagperiode	2013	
3.2	Datum meest recente verslag	7 mei 2014	Eerste versie
3.3	Verslaggevingscyclus	Jaarlijks	20
3.4	Contactpunt voor vragen	J. van Mourik	

Reikwijdte en afbakening van het verslag

3.5	Proces bepalen inhoud	13 t/m 23	20
3.6	Afbakening verslag		3
3.7	Beperkingen in reikwijdte		3
3.8	Basis voor verslaglegging		19
3.9	Technieken en berekeningsgrondslagen	Standaarden GRI 3.1	
3.10	Herformulering eerder verstrekte informatie		n.v.t.
3.11	Veranderingen t.o.v. vorige verslagperiode		n.v.t.
3.12	GRI-inhoudsopgave	74	
3.13	Beleid rond externe assurance van het verslag	66	25

Indicator	Verslaggevingselement volgens GRI	Bladzijde in Jaarverslag	MVO-Zelfverklaring
-----------	-----------------------------------	--------------------------	--------------------

Bestuur, verplichtingen en betrokkenheid

4.1	Bestuursstructuur van de organisatie	24	8
4.2	Heeft voorzitter van hoogste bestuurslichaam een leidinggevende functie?	24	
4.3	Aantal onafhankelijke en/of niet-leidinggevende leden van hoogste bestuurslichaam	24	
4.4	Mechanismen om aanbevelingen / medezeggenschap uit te oefenen op hoogste bestuurslichaam	24	
4.5	Koppeling tussen vergoedingen en prestaties van de organisatie	24	
4.6	Processen waarborging vermijden strijdige processen	24	
4.7	Bepalen kwalificaties en expertise van leden hoogste bestuurslichaam	24	
4.8	Intern ontwikkelde missie- of beginselverklaringen, gedragscodes en uitgangspunten	24/28	
4.9	Procedures hoogste bestuurslichaam om economische, milieu gerelateerde en sociale prestaties te overzien	28	
4.10	Evaluatie processen ter evaluatie eigen prestaties van hoogste bestuurslichaam	28	
4.11	Toepassing voorzorgsprincipe	24	
4.12	Extern ontwikkelde economische, milieu gerelateerde en sociale initiatieven		13
4.13	Lidmaatschap van verenigingen en/of internationale belangenorganisaties		5
4.14	Groepen belanghebbenden die de organisatie heeft betrokken		6
4.15	Basis voor selectie belanghebbenden		6
4.16	Benadering van belanghebbenden		6
4.17	Onderwerpen en vraagstukken n.a.v. betrokkenheid belanghebbenden		6

Prestaties

Indicator	Omschrijving	Eenheid	Waarde 2013	Verwijzing	Blz.	Toelichting of opmerking
-----------	--------------	---------	----------------	------------	------	--------------------------

(indien toelichtende tekst
in andere rapportage staat)

Economische prestaties

EC 1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd, waaronder inkomsten, operationele kosten, personeelsvergoedingen, donaties en overige maatschappelijke investeringen, ingehouden winst en betalingen aan kapitaalverstrekkers en overheden	€	Zie Jaarverslag 2013	Jaarverslag 2013	35	Onder: "Geconsolideerde winst- en verliesrekening"
EC 3	Dekking van de verplichtingen in verband met het vastgestelde uitkeringenplan van de organisatie	% solvabiliteit	23,6	Jaarverslag 2013	33	Onder "Kerncijfers"

Milieuprestaties

EN 1	Totale hoeveelheid gebruikte materialen (naar gewicht of volume)	Ton	25.855	Grond- & hulpstoffen + leidingmateriaal		
EN 3	Direct energieverbruik door primaire energiebron	G Joules	51.437	Gas, olie & wagenpark (benzine & diesel)		conversiefactoren obv Indicator Protocols Set Environment (EN), 2000-2011 GRI, version 3.1
EN 4	Indirect energieverbruik door primaire bron	G Joules	293.252	Stroomverbruik PWN		conversiefactoren obv Indicator Protocols Set Environment (EN), 2000-2011 GRI, version 3.1
EN 6	Initiatieven energie-efficiënte of duurzame producten of diensten (samengevat)	Aantal lopende initiatieven	11	Programma Duurzaam PWN & project Andijk3		Projecten energiemanagement, energiemonitoring, renovatie pompinstallaties, duurzaam inkopen, duurzaam bouwen (huisvestingsplan PWNNext, Breeam Zandwaaier), technologische besparingsopties (Pump as Turbine, gebruik rest-warmte TATA, netdrukverlaging), windplan Andijk & Andijk3
EN 7	Initiatieven ter verlaging van het indirecte energieverbruik en reeds gerealiseerde verlaging	kwalitatief, kwantitatief				Terugregelen van de plafondverwarming boven open water in WPJ (Andijk); Besparing 200.000 m ³ gas.
EN 8	Totale wateronttrekking per bron	miljoenen m ³ /jaar	110.063	Tabel		Bronnen gedocumenteerd in tabel

Indicator	Omschrijving	Eenheid	Waarde 2013	Verwijzing <small>(indien toelichtende tekst in andere rapportage staat)</small>	Blz.	Toelichting of opmerking
-----------	--------------	---------	----------------	---	------	--------------------------

Vervolg Milieuprestaties

EN 11	Locatie en oppervlakte van land dat eigendom is, gehuurd wordt, beheerd wordt in of grenst aan beschermde gebieden, en gebieden met een hoge biodiversiteitswaarde buiten beschermde gebieden.	km ²	74,18			Zie overzicht in tabblad EN 11
EN 12	Beschrijving van significante gevolgen van activiteiten, producten en diensten op de biodiversiteit in beschermde gebieden en gebieden met een hoge biodiversiteitswaarde buiten beschermde gebieden.	kwalitatief (tekst in laatste kolom Toelichting)				Effectstudies: Natuurtoetsen Bomenkap Marquettelaan, omleg fietsroute Koevlak, schaapskooi Bergen, natuurherstel, ecoducten. Gedragscode Flora&Faunawet bosbeheer, akkerbeheer en onderzoek infiltratiegebied Diverse onderzoeksrapporten naar natuurherstel
EN 13	Beschermde of herstelde habitats	hectares	69,045			
EN 14	Strategieën , huidige maatregelen en toekomstige plannen voor het beheersen van de gevolgen van/ voor de biodiversiteit.	kwalitatief (tekst in laatste kolom Toelichting)				Aanwijzingsbesluiten Natura 2000; Beheerplannen Natura 2000 (in voorbereiding bij provincie); Beheerovereenkomst met provincie Noord-Holland; Beheernota PWN; Gebiedsplan Noord-Hollands Duinreservaat; Beheer- en Inrichtingsplan Zuid-Kennemerland; diverse natuurherstelprojecten. Zie Bijlage EN14.
EN 15	Aantal op de rode lijst van de IUCN vermelde soorten en soorten op nationale beschermingslijsten met habitats in gebieden binnen de invloedssfeer van bedrijfsactiviteiten (ingedeeld naar hoogte van het risico van uitsterven)	aantal soorten	totaal 28 soorten onder- zocht: 22 positief 6 negatief			Aan de hand van zgn. Rode lijsten van flora en faunagroepen de biodiversiteit verhogen in Nederland. Onderzoek naar diersoorten geselecteerd op basis van hun bijdrage aan de biodiversiteit op nationale schaal. Zie Bijlage EN15.
EN 16	Totale directe en indirecte emissie van broeikasgassen (naar gewicht)	ton CO ₂ eq.	0	Footprint PWN 2013		Scope 1 (incl. compensatie Wind Power Project, Turkey) & 2 GHG. Hydroelectricity from Trollheim Power Station
EN 17	Andere relevante indirecte emissie van broeikasgassen (naar gewicht)	ton CO ₂ eq.	11.515	Footprint PWN 2013		Restant scope 3 GHG, Incl.EN1

Indicator	Omschrijving	Eenheid	Waarde 2013	Verwijzing <small>(indien toelichtende tekst in andere rapportage staat)</small>	Blz.	Toelichting of opmerking
-----------	--------------	---------	----------------	---	------	--------------------------

Vervolg Milieuprestaties

EN 18	Initiatieven ter verlaging van de emissie van broeikasgassen en gerealiseerde verlagingen	Aantal lopende initiatieven	13	Programma Duurzaam PWN & project Andijk3		Projecten energiemangement, energiemonitoring, renovatie pompinstallaties, duurzaam inkopen, duurzaam bouwen (huisvestingsplan PWNNext, Breeam Zandwaaier), technologische besparingsopties (Pump as Turbine, gebruik restwarmte TATA, netdrukverlaging), windplan Andijk & Andijk3, toepassing CO ₂ HHNK, compensatie.
EN 22	Totaalgewicht afval (naar type en verwijderingsmethode)	ton	290	Jaaroverzicht Adrichem		

Arbeidsomstandigheden, volwaardig werk

LA 1	Totale personeelsbestand naar type werk, arbeidsovereenkomst en regio	aantal personen	590	Jaarverslag 2013	69	
LA 2	Totaal aantal en snelheid personeelsverloop per leeftijdsgroep, geslacht en regio	aantal personen	19 in 18 uit	Jaarverslag 2013	70	
LA 4	Percentage medewerkers dat onder een collectieve arbeidsovereenkomst valt	%	100%			
LA 7	Letsel- beroepsziekte- en uitvaldagen- en verzuimcijfers en het aantal werkgerelateerde sterfgevallen per regio	index (zie toelichting)	cijfers nog niet beschikbaar			

Indicator	Omschrijving	Eenheid	Waarde 2013	Verwijzing <small>(indien toelichtende tekst in andere rapportage staat)</small>	Blz.	Toelichting of opmerking
-----------	--------------	---------	----------------	---	------	--------------------------

Vervolg Arbeidsomstandigheden, volwaardig werk

LA 11	Programma's voor competentiemanagement en levenslang leren die de blijvende inzetbaarheid van medewerkers garanderen en hen helpen bij het afronden van een loopbaan	kwalitatief (tekst in laatste kolom Toelichting)				PWN streeft naar een duurzame inzetbaarheid van haar medewerkers en stimuleert een leven-lang-leren. Dit impliceert continu werken aan opleiding en ontwikkeling. In 2011 is gestart met een leiderschapsprogramma en een medewerkersprogramma. De medewerkers is verantwoordelijk voor de eigen ontwikkeling en krijgt steun van de manager. Een breed scala aan leervormen stimuleert hen richting zelfbewustzijn, authenticiteit en autonomie. Er zijn 5 ontwikkelgebieden benoemd: (Feiten)kennis en vaardigheden, Gezondheid en gezinsgeluk, Persoonlijke ontwikkeling, Samenwerken, en PWN in de samenleving. Van leidinggevendenden wordt een sectoroverschrijdende blik verwacht in het herkennen en benutten van talenten, resultaatgericht werken (los van plaats en tijd) en het bevorderen van vitaliteit en duurzame inzetbaarheid. Zie Bijlage LA11
----------	--	--	--	--	--	---

Mensenrechten

HR 2	Percentage belangrijke leveranciers en aannemers die getoetst zijn op naleving van de mensenrechten en op getroffen maatregelen	%	53%			
---------	---	---	-----	--	--	--

Indicator	Omschrijving	Eenheid	Waarde 2013	Verwijzing <small>(indien toelichtende tekst in andere rapportage staat)</small>	Blz.	Toelichting of opmerking
-----------	--------------	---------	----------------	---	------	--------------------------

Maatschappij

SO 1	Aard, reikwijdte en effectiviteit van alle programma's en methoden die de effecten van de activiteiten op gemeenschappen bepalen en beheren, waaronder vestiging, activiteiten en vertrek.	kwalitatief				<p>Drinkwater en natuur zijn bij uitstek maatschappelijke producten, waarover onze stakeholders regelmatig worden geïnformeerd. De effecten van uitval van drinkwaterlevering kunnen ingrijpend zijn. PWN en haar omgeving zijn hier goed op voorbereid door calamiteitenplannen, voorzieningen (nooddrinkwater) en een crisisorganisatie die samenwerkt en geregeld oefent met veiligheidspartners. PWN ziet het als haar maatschappelijke plicht om een bijdrage te leveren aan het realiseren van één van de millenniumdoelstellingen van de Verenigde Naties, namelijk halvering in 2015 van het aantal mensen dat geen toegang heeft tot betrouwbaar drinkwater en sanitaire voorzieningen. Aquanet, een volle dochter van PWN, selecteert de projecten (o.a. in Rwanda) en voert het projectmanagement. PWN biedt ook op afroep noodhulp aan in rampgebieden (Atjeh, Haïti).</p> <p>PWN sponsort diverse evenementen die een directe relatie hebben met haar voorzieningsgebied, water, natuur en gezondheid. In onze bezoekerscentra kunnen klanten ervaren hoe bijzonder het is dat er dag in dag uit schoon water uit de kraan komt en wat de Noord-Hollandse duinen te bieden hebben. 400 vrijwilligers ondersteunen de beheertaken van PWN in de duinen.</p>
------	--	-------------	--	--	--	---

Indicator	Omschrijving	Eenheid	Waarde 2013	Verwijzing <small>(indien toelichtende tekst in andere rapportage staat)</small>	Blz.	Toelichting of opmerking
-----------	--------------	---------	----------------	---	------	--------------------------

Productverantwoordelijkheid

PR 1	Levensduurstadia waarin de gevolgen van producten en diensten voor gezondheid en veiligheid worden beoordeeld met het oog op verbetering en het percentage van belangrijke product- en dienstencategorieën die aan dergelijke procedures onderhevig zijn	kwalitatief (tekst in laatste kolom Toelichting)	WKI productie: 91,4 WKI distributie: 91,8			
PR 5	Beleid ten aanzien van klanttevredenheid , met inbegrip van resultaten van onderzoeken naar de klanttevredenheid	kwalitatief, kwantitatief	Rapportcijfer Zakelijke klant: 7,8. (Particuliere klant is in 2013 niet gemeten.)			